

ek

OKLUBBAN
(kedden, szerdán)
Villámvonat

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

15. (Rador.) Agra
19. (Rador.) Agra

Taxa postali
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
lóság

Dr. Rámáseter Róbert

Diszter 2., I. em.

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Szerda, 1935. április 17.
5695. EV. NISZAN 14. XVIII. EVF. 89. SZÁM.

kisantant-államok a dunai egyezményben biztosított garanciáktól teszik függővé a kisállamok fegyverkezési egyenjoguságát

Lengyelország, Dánia és Dél-Amerika fődelegátusai ellene vannak Németország megbélyegzésének

A franciák mindent elkövetnek az egyhangú németellenes határozat érdekében. Genfben készen áll a középeurópai köicsönös segélynyújtási szerződések terve. A kisantant és a stresai határozatok

Május 20-án kezdődik Rómában a dunai konferencia

Genf, április 16. A népszövetségi tanács tegnapi zárt ülésén, kiszivárgott hírek szerint formálisan csak az abessziniai kormány azon kérését tárgyalták, amelyben az olasz-abessziniai vizsály tárgyalásának e rendkívüli tanácsi ülésnek napirendjére tűzését igényelte. Avenol népszövetségi főtitkár ismertette az abessziniai beadványt, majd a delegátusok adta meg Tevfik Riüszdi Aras elnök a felszólalási jogot. A beszédek meghallgatása után a tanács elnöke annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy sürgőssége esete nem forog fenn s így az olasz-abessziniai konfliktus ügyét majd csak a májusi rendes ülészekon tárgyalják. A tanács tagok egyhangulag hozzájárultak az elnök e javaslatához.

A Temps szerint a francia panasziratot illető kérdésben Stresában a hatalmak a következő javaslattervezetben állapodtak meg:

1. A tanács megállapítja a vállalt kötelességeket tiszteletben tartásának szükségességét.

2. Eltiltja a szerződés egyoldalú félretöltésének tényét.

3. Gazdasági és pénzügyi rendszabályokat állapít meg békét veszélyeztető szerződésekre vonatkozó újabb tények és nyilatkozatok ellen. A Paris Soir szerint a népszövetségi tanácsban Laval előterjesztési meghallgatása után Madariaga spanyol fődelegátust bízzák meg a német fegyverkezés miatti panasz előadói tisztével. A Daily Express szerint valószínű, hogy a tanács albizottságot küld ki a francia panaszirat ügyében hozandó tanácsi döntés megszövegezésére.

Genfi jelentés szerint a délamerikai, dán, lengyel fődelegátusok más nézetet vallanak, mint a hatalmak, a francia panaszirat ügyében hozandó tanácsi döntés megszövegezését tekintve. Ezzel kapcsolatban a Matin meg van győződve afelől, hogy

Lengyelország a tanácsban ellenezi fogja Németország megrovását.

Az Oeuvre szerint a dánok is a legélesebben elleneznek minden olyan szövegezt, amely Németország eltiltését jelentené. Több más lap arról értesül, hogy a skandináv és a délamerikai államok is frontot készülnének kalkolni Németország megrovását célzó akarattal szemben.

Ezzel szemben a francia felfogás az, hogy a német birodalom egyoldalú elhatározásának formális eltiltésén kívül a népszövetségi tanácsnak a gazdasági és pénzügyi szankciókat alkalmazó szervről kell gondoskodnia, amelynek hivatása lesz különböző intézkedéseket végrehajtani, ha a jövőben újabb szerződésesegések fordulnak elő.

Párizs, április 16. Az Oeuvre beavatott genfi helyről szerzett értesülései szerint előkészítés alatt áll Genfben a középeurópai köicsönös segélynyújtási, kétoldalú szerződések terve. Lehetséges, hogy egyes egyezményeket már a római konferencia összehívása előtt alá fognak írni. Genfben úgy hírlk, hogy

ma, szerdaig elkészül a francia-orosz és a csehszlovák-orosz szerződések szövege.

Egyidejű párizsi jelentés szerint Lebrun elnök fogadta Flandin miniszterelnököt, aki beszámolt a stresai konferenciáról.

London, április 16. A British United Press szerint Lavalnak a kisantant fődelegátusaival Genfben folytatott tárgyalásai során utóbbiak hozzájárultak ahhoz, hogy a kisállamok 75 ezer főnyi hadsereget tarthassanak fegyverben.

Ezzel szemben a párizsi lapok közlik genfi munkatársai jelentése alapján, hogy

még nincs megállapodás a kisállamok katonai egyenjogúsága ügyében.

Ebben a kérdésben Laval is nyilatkozatot tett a sajtó képviselői előtt. Azt hangsúlyozta, hogy Stresában érdemben nem foglalkoztak az egyenjogúsági igénnyel, mert ez a probléma más államokat is éri. Az értekezlet nem dönthetett volna arról, hogy meg ne előzze a közvélemény érdekeltektől határozatát ebben a kérdésben. Az érdekeltektől államoknak kell dönteniük az igény felőli állásfoglalásuk tekintetében. A hatalmak csak ajánlást követhettek. Ebben a kérdésben közvetlen megvitátást javasolták, hogy esetleges egyoldalú lépések elkerülhetővé váljanak. A közvetlenül érdekeltektől országok a katonai egyenjogúság ügyében tanusítandó engedékenységet mindenesetre biztonsági garanciáktól te-

hetik függővé, amelyek feltételhatók lesznek a tervebe vett dunai egyezményben és regionális paktumokban. Az egyetlen ajánlás, amelyet a három nagyhatalom szűkségesnek látott kinyilvánítani a stresai konferencia általános rendelkezéseivel teljes összhangban és éppen a szerződések egyoldalú megszegésének politikájával szemben, épp arra mutat, hogy el akarták kerülni a kérdésnek más uton való megoldását, mint meggyőzéses alapon az érdekeltektől államok szaba tárgyalásai útján.

Laval kijelentései népszövetségi körökben teljes meglepődést keltek, mert kétségtelessé tették nek az elvnek az érvényesülését, hogy senkinek szerzett joga felett nem lehet másnak rendelkeznie az illető beleegyezése nélkül.

Genf, április 16. Miután a népszövetségi tanács határozatához egyhangú döntés szűkséges, a francia delegáció igyekszik a maga álláspontjának megszerezni a népszövetségi tanács legtöbb tagjának hozzájárulását, hogy a határozatnak a nemzetközi szolidaritás jellegét adhassa meg, az egész világ tiltakozását juttassa kifejezésre.

A kisantant és a Balkán-szövetség ülése

Genf, április 16. A kisantant és Balkán-szövetség hétfőn délután 5 órakor együttes értekezletet tartott a Hotel Bergues-ban. Titulescu elnököt és jelen voltak: Politis, Benes, Rusdu Arras és Fotics. Az este 8 órakor végződött értekezlet után a következő kommunikét publikálták:

A kisantant és a Balkán-szövetség általános tanácsa 1935 április 15-én rendkívüli ülészekra ült össze Genfben Titulescu román külügyminiszter elnökletével. Az öt állam képviselői megvitatották az általános európai helyzetet a legutóbbi események megvilágításában és tudomásul véve a stresai konferencia eredményeit, meglepődéssel vettek tudomást azokról a törekvésekről, amelyeket az európai béke művének mielőbbi megvalósítása érdekében kifejtettek. Remélik, hogy mostantól fogva a nemzetközi együttműködéshez és a béke konszolidációjához szükséges engesztelődés szelleme fog érvényesülni.

A kisantant és Balkán-szövetség különös jelentőséget tulajdonít az Észak- és Kelet-Európában közelebről megkötdendő köicsönös segítségére támaszkodó szerződések, valamint ama tárgyalások sikerének, amelyeket Közép- és Délkelet-Európa biztonsági szerződéseinek létrehozására folytatnak.

Ami a saintgermaini, trianoni és neuillyi békeszerződéseket aláírt államok katonai kereteinek revizióját illeti, az öt állam képviselői tudomásul vették Laval felvilágosításait, melyek szerint:

a) A brit, francia és olasz kormányok szándékosan tartózkodtak bármily érdemi állásfoglalástól ebben a kérdésben, amelyet közvetlenül az érdekeltektől kormányok által teljesen szabadon kell megoldani.

b) Az egyetlen ajánlás, amelyet a három kormánynak Stresában összült képviselői szükségesnek láttak megformulálni, épp azt célozza, hogy elkerüljék a kérdésnek más

formában való rendezését, mint szerződéses és meggyőzéses alapokon és szabad tárgyalásokat javasol, amelyeknek lehetőségeit a biztonsági garanciák állapítják meg.

A Népszövetség ülészekának tartama alatt a két antant tanácsa még újabb értekezletre fog összeülni.

Tíz napig fog tartani a dunai konferencia

Róma, április 16. (Rador.) Az olasz kormány a napokban elküldi meghívóját Angliának, Franciaországnak, Németországnak és az összes utóállamok kormányainak a május 20-án kezdődő dunai konferenciára. Ezzel kapcsolatban a Giornale d'Italia azt írja, hogy a római konferencia 10 napig fog tartani és főtárgyat a dunai paktum megkötése fogja képezni. A szerződés konzultatív jellegű lesz, az egymás ügyeibe való beavatkozást kizárja és nem fog szankciókat tartalmazni. Ezenkívül kétoldalú szerződéseket fognak kötni, amelyek a keleti szerződést lesznek hivatva pótolni és pedig a francia-orosz, orosz-csehszlovák, francia-lengyel és francia-csehszlovák egyezményeket.

Római irányadó körökben remélik, hogy

a dunai értekezlet keretében meggyőzésre fognak jutni az érdekeltektől a kisállamok katonai egyenjogúsítása tekintetében is.

Ezzel kapcsolatban a nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírlk, hogy Törökország Bulgária katonai egyenjogúsítása ellenében fel fogja vetni a Dardanellák melléke demilitarizálásának igényét.

Macdonald Londonban

London, április 16. Macdonald Stresából jövet a Párizs melletti repülőtéren. Le Bourgetben gépbe szállott s légi uton tette meg a visszatérő ut egy részét, megérkezett a croydoni repülőtérre s onnan egyenesen az (Folytatása a 8-ik oldalán)

VILÁG-TÜKRÉ

A fajkérdés Afrikában

A háború és a háborút követő idők talán semmiben sem idéztek elő olyan alapvető változást, mint az ázsiai és afrikai népeknek az európaiakkal szemben való beállítottságában. Az ő világukban a nyugati civilizáció rendkívül sokat veszített az utóbbi évtizedekben. Különösen észlelhető ez Észak-Afrikában.

Ferben, Marokkó észak fővárosában néhány évvel ezelőtt egy fiatal, művelt mohamedán áttért a katolikus vallásra és szerzetes lett. Ebből nemcsak nagy botrány keletkezett, hanem fölkelés, úgy hogy a francia hatóságoknak be kellett avatkozniok a dolgoba. A marokkói fiatalember kénytelen volt menekülni Spanyolországba, vagy Franciaországba.

Szülővárosában, Fezbea azonban holtta nyilvánították. Kóporsót készítettek, amit minden mohamedán ceremóniával kikisértek a síró szülők a temetőbe, az ulemák énekelték és hatalmas tömeg kísérte a „halottat“ utolsó útjára.

Tuniszban is meg lehet figyelni az európaiak és a benszültöttek közötti egyre mélyebre ható ellentétet. Monastirban lázadás kelezett, amely szintén temetéssel függött össze. Ezuttal egy mohamedán halt meg, aki megszerezte a francia állampolgárságot. Az egész város polgársága fölhaborodott ezen és amikor a „renegát“ meghalt, nem akarták eltemetni a mohamedán temetőben. A mohamedánok azt hiszik, hogy a keresztény temetőben „nyugvó“ igazhitű soha sem jut igaz túlvilági nyugalomhoz. Nem marad tehát más hátra, mint a kutyatemető, ahová imák nélkül hantolják el a szerencsétlent. El lehet képzelni a család izgalmát.

Elég világosan mutatják ezek a dolgok, hogy a mohamedán társaság mennyire elzárkózik az európai társadalomtól.

Algírban a helyzet valamivel más. Itt már száz év óta francia uralom van, azonfelül a francia uralmat is egészen más idegen uralom előzte meg és pedig a törökök. Száz év nagy idő, különösen egy olyan országban, ahol mint Algírban, nincsenek nagy benszültött városok, mint Fez, vagy Tunisz, nincs is zárt, egységes polgári társadalom, amelyben az arab műveltség és nacionalizmus virulni tudna. Itt egy európai jut hat benszültötte. Olyan városokban, mint Algir és Oran viszont, egy benszültött jut hat európaikra. Algírban Észak-Afrikának egyetlen területe, ahol az európaiak és benszültöttek együttélése mintha megrázkódtatta volna a benszültöttek társadalmát. Ez a megrázkódtás azonban nem jelenti a benszültötteknek a franciákhoz való asszimilálódását. Algírban, éppúgy, mint Marokkó és Tuniszban az islam egy hatalmas gránitszikla, amit nem is szabad tisztára vallási szempontok szerint megítélni. Vallási dogmáik a tényeknek olyan komplexumát ölelik fel, amelyek sokezer éves család és társadalmi rendben alapulnak. Ebből alakult ki az ő sajátos moráljuk, az ő érzésviláguk és kifejező készségük. Megannyi megmagyarázhatatlan dolog, számunkra éppúgy, mint az afrikaiak számára, akik természetesen minden naturalizált benszültöttet renegátnak tekintenek.

A benszültötteket az európaiaktól főleg a nyelv választja el. Algírban már nem olyan elfogódottak a hazai nyelvel szemben a benszültöttek, mint Tuniszban és Fezben. Itt már számos benszültött elvégezte a gimnáziumot, az egyetemre jár, doktori vizsgát tett jogból, vagy az orvosi karon végzett és kitünően beszél franciául.

Hasonló a helyzet Tunisz arisztokráciájánál is, csak hogy itt rendkívül sok vonatkozásban megtartották a Sadiki kollégium

hagyományait. A tuniszi polgár beszélhet akármilyen jól franciául, műveltségének gyökerei mégis arab színezetűek. Algirban az arab nyelv mintha egy új, francia idiomát nyert volna.

1917-ben Dzsidában a Vörös tenger közelében a franciák katonai missziót tartottak fenn Hedzsasz királyánál: Malik Husszeinnél, akit később detronizáltak. Ebben a misszióban szolgált számos benszülött tiszt, köztük Cadi tüzérezredes, aki kitűnő mohamedán volt és nagyműveltségű francia egyben. Tőle származik a mondás, hogy az algiriak szegyelik arab kiejtésüket a tunisziak előtt. Ezért — mondotta — legjobban lenne, ha gyermekeimet Tuniszba küldeném a Sadiki kollégiumba, hogy mégis maradjanak meg araboknak.

Algirban a tisztviselők kiképzése magabiztosabb arab iskolákban történik. Az iskolák neve: medresz. Itt tisztára arabul tanítanak, de az oktató személyzet és az iskolák szelleme egészen európai. E hivatalos oktatással szemben újabb mozgalom indult. Azt akarják, hogy régi arab metódussal tanítsanak. Követelik, hogy El Ashar egyiptomi egyetemről hívjanak tanerőket, tehetséges szónokokat és főként egészen puritán szellemű embereket, mint amilyenek a vahabíták. A mozgalom vezetője El Okbi különösen a diákság körében népszerű.

A nyelvnél is sokkal nagyobb és mélyrehatóbb különbség mutatkozik a családi életben. Algirban az európai és a benszülött férfiak gyakran érintkeznek kávéházakban, klubban, gazdasági közületekben, bizottságban. A faji ellentéteknek semmi szerepük nincs ezen a téren, semmi előítélet, semmi faji antagonizmus nem mutatkozik néha. Hogy még sem mélyült ki a családi kapcsolat közöttük, annak főleg a nők az okai. Nem egyszer történik, hogy az uccán a francia nők ferde nézésére a mohamedán asszony súlyos sértésekkel felel. A francia nők a mohamedán asszonyokat nem is tekintik embereknek, inkább szelidített állatoknak és ennek nem egyszer adnak nyilvános kifejezést. Az algiri mohamedán munkások közül sokan megjárják Franciaországot. Ezek ha hazajöttek, már egészen más világnézetet hoztak magukkal, a legtöbbször szocialista, de nem marxi értelemben. Inkább csak az elégedetlenségük révén nevezik magukat szocialistáknak. Azt lehet talán mondani róluk, hogy anarchisták, vagy nihilisták. Gyűlölik a hatóságokat, mert nekik tulajdonítják a bérek csökkentését, valamint a munkanélküliséget.

Oradeán nagy fitokban megalakult a Keresztény Román Ügyvédek frontja

Tekintélyes ügyvédek álltak a kisebbségellenes akció élére

Oradea, április 16. (Az Uj Kelet tud.) Amikor a Vaid-akció indulásánál volt s az ország minden részében mozgólódni kezdtek a szélsőségekre hajló elemek, az oradeai fiatal román ügyvédek is szervezkedni kezdtek és megakarták alakítani a Keresztény Román Ügyvédek oradeai csoportját.

Ok Micescu bucaresti akciója nyomán indultak el az Ügyvédi Kamarát is felszólították, hogy csatlakozzon a Micescuk által felvetett „numerus proportionalis” mozgalomhoz. A Kamara azonban elutasította ez a javaslatot, mert hiszen a választmány többsége kisebbségi és zsidó ügyvédekkel áll. Ekkor a leleményes ifjú vaidisták ravasz lépéshez folyamodtak. Átfestették mozgalmukat s új körlevelet bocsátottak ki, mely így hangzott: „Aki nem érzi magát románnak s aki, mint ilyen, ellene van a románság érdekeit szolgáló „numerus proportionalis” mozgalomnak, az jelentkezzen s hozzá a csoport tudomására elhatározzák.”

Egy ilyen beállítású felhívás természetesen célba talált, mert senki sem ment jelentkezni a román ügyvédek közül, hogy nem érzi magát románnak. Még akkor sem ment jelentkezni, ha a numerus proportionalis mozgalom homlokegyenest ellenkezett világnézetével.

Igy tehát a Keresztény Román Ügyvédek Szövetsége

az oradeai román ügyvédek többsége nevében hozott határozati javaslatot s biztosította csatlakozásáról Micescut.

A távirat elment, az ügy aktáit lezárták s senki sem gondolta, hogy Keresztény Román Ügyvédek Szövetsége, mely már „csatlakozott” a bucaresti főcsoporthoz, újlag meg alakul és komoly formát ölt.

Azzal mindenki tisztában volt, hogy az első megnyilvánuláshoz elkerülhetetlenül szükséges volt ez az

idáig nem létező „szervezet” névleges megalakítása, de hogy később komoly formában is életre hívják ezt a kisebbségi és főleg zsidóellenes szövetséget, azt senki sem gondolta.

Pedig vasárnap délelőtt, a legnagyobb titokban megalakult a csoport s már nyilvánosságra is került a K. R. Ü. Sz. tisztikarának névsora. Ez aztán külön meglepetésre szolgált. A Szövetség elnökévé ugyanis

Dr. Roxin Todort, a nemzeti parasztpárt bihormegyei szervezetének ellenővét választották meg, míg alelnök a kisebbség barátságáról ismert Dr. Turla Miklós ügyvéd lett.

A választmány többi tagjai, fiatal román ügyvédek, akik már eddig is kitűntek kisebbségellenes és antiszemita magatartásukkal. Dr. Cotrus László, a tisztikar egyik tagja nem tartozik egyik pártához sem, de például Dr. Centea Emil vaidista.

A fiatal ügyvédek állásfoglalása nem kértett különösebb feltűnést, hiszen a fiatalok türelmetlenségével mindég számolni kellett. Annál inkább csodálkozott azonban mindenki

Dr. Roxin Todor és Dr. Turla Miklós szerepén.

Mindketten prominens tagjai a román társadalomnak és lojális lefogásukkal már eddig is szimpátiát és megbecsülést váltottak ki kisebbségi körökben. Mi történhetett tehát? Mi lehet a kulisszák mögött?

Dr. Turla Miklós utólag tudja meg, hogy alelnök lett

A keresztény ügyvédek csoportosulása természetesen a kisebbségi ügyvédek ellen irányul, de ha a csoportosuló ügyvédek nem hajlandók együttműködni a zsidó és a magyar ügyvédekkel, akkor

nem várhatják azt sem, hogy a kisebbségek támogatják őket.

A keresztény ügyvédek bizonyára csak keresztény klienszámra számíthatnak s mint románok, bizonyára még az etnikai származást is figyelembe őhajják venni.

Az egész szövetség éles kisebbségellenessége tagadhatatlan és ezért kellett feltűnést a két vezető román intellektuel állásfoglalása. Roxin dr, mint a nemzeti parasztpárt alelnöke, kényes helyzetben is van, de mivel ő résztvevő az alakuló ülésen, kétségtelen, hogy vállalni akarja elhatározásának ódiumát.

Másképpen áll már az ügy Turla Miklós-sal, aki

csak akkor tudta meg, hogy őt alelnökké választotta a szövetség, amikor már a tényeket nem lehetett változtatni.

Nem akarta kényes helyzetbe hozni a szövetséget egy cáfoló sajtónyilatkozattal s most a legnagyobb dilemmában van. Kifelé kényes a helyzete, mert hiszen tisztában van azzal, hogy kisebbségi körökben hogyan fogadják és bírálják elhatározását, de ugyanakkor nem akarja dezavualni a „Keresztény és Román Szövetséget” sem.

A kamarai dékán semmiről sem tud

Dr. Zigre Miklós kamarai dékán, volt alminiszter, aki georgista-liberális, nem nyilatkozott még az ügyben. A kamara hivatalból elutasította már egyszer a numerus proportionalis mozgalomhoz való csatlakozást, de hogy személyileg és érzelmileg mi a dékán felfogása, az homályos.

Annyi tény, hogy az első időkben egyik bizalmasa, dr. Jurca Vasile ügyvéd irányította a szövetség mozgalmát s minden jel arra mutatott, hogy ő lesz az elnök. A dékán tehát hallgatólagosan tudomásul vett mindent s bizalmasan keresztül segítette a faji jellegű mozgalmat. Ellenfelei azonban, akik felhasználták ellene, hogy hivatalosan ellenezte a numerus proportionalis akciót, szembeszálltak vele s így Jurca Vasile nem lett elnök. Politikai kulisszatitkok is közrejátszanak, de ez nem változtat azon a tényen, hogy

HITELESÍTÉS
ne feledje, hogy melegeget olcsón és precízen javítja
GRÜN WALD JAKAB
fémipari üzem Cluj, Cal. Decebal 23. Előnyös vidéki szállítás.

az oradeai Keresztény Román Ügyvédek Szövetsége megalakult s az alakulat elnöke tekintélyes politikus.

Kisebbségi körökben nem becsülik le az akció jelentőségét s azt nem tekintik az atomosféra szülte megmozdulásnak. Nagyon sok és nagyon komoly ügyvéd támogatja a szövetséget s a támogatók között van többek között

dr. Bleda László alpolgármester, aki állásánál fogva egyelőre nem csatlakozhatott le nyíltan.

Dr. Bleda azonban több ízben kimutatta, hogy milyen szempontok vezérik a városi házán is érvényre juttatja specifikusan zsidóellenes meggyőződését. A Villamosoktól az ő egyenes nyomására akartak kitenni 60 kisebbségi és zsidó alkalmazottat s ha Mosoiu polgármester idejében haza nem érkezik Bucurestiből, akkor Bleda alpolgármester végre is hajtja tervét.

Csak éppen kiragadtuk az alpolgármester személyét, de nyílt titok, hogy a Keresztény Ügyvédek Szövetsége magasállású és befolyásos személyiségek hallgatóságos helyettesítésével születte meg s nagyon nagy hiba lenne lebecsülni ezt a mozgalmat. (a)

LION FEUCHTWANGER

Oppenheim testvérek vászonkötés 189 lek.
Zsidó háború 2 kötet fűzve 60, vk. 125 lek.
Csunya herceg, fűzve 50, vk. 80 lek.

LEPAGE-nál, Cluj

Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

Az Uj Kelet palesztinai kirándulóinak a figyelmébe

Értesítjük az érdeklődőket, hogy a kirándulásunkra való jelentkezéseket lezártuk. Kérjük a jelentkezőket, hogy a még hátralévő részvételi díjakat, valamint a vízumhoz szükséges 32.000 lej, illetőleg garancialevelet sürgősen címünkre eljuttatni sziveskedjenek.

A kiránduló csoportot Jámbor Ferenc, az

Uj Kelet felelős szerkesztője vezeti. Találkozás Constantában május 1-én reggel az Uj Kelet szülőházában.

A clujak április 30-án délután 12 óra perckor indulnak Clujról, a vidékiek ehhez a vonatához csatlakoznak.

A vasuton féljegy váltandó.

Hatalmas erdőtüz pusztít a Timis völgyében

Brasov, április 16. A Timis völgyében tegnap tűz ütött ki, amely az egész vidék erdőseit fenyegeti. A brasovi tűzoltóság igyekszik gátat vetni a tűz terjedésének, amely eddig 20 ezer négyzetméter területet pusztított el, a felső- és alsótímisi erdőségek területéből.

Amerikában súlyos büntető szankciók készülnek a fajok elleni izgatók ellen

Newyork, április 16. New-Jersey tagállam törvényhozása törvényt szavazott meg, amelynek rendelkezéseinek képest a jövőben büntetendő cselekmény a faj- és vallásellenes izgatás. A büntető szankciók között szerepel három hónaptól három évig

terjedő szabadságvesztés büntetés és 200 5000 dollár pénzbüntetés. A newyorki törvénykezési bizottság szerint más tagállamok is előkészületek folynak hasonló törvény meghozatalára.

A Jüdische Rundschau

Németország nagy, kétszer hetenként megjelenő zsidó lapja, amely a zsidó népi és minden megnyilatkozásáról kimerítően informálja olvasóit. A

Jüdische Rundschau

a németországi zionista mozgalom lapja. A

Jüdische Rundschau

kétszer hetenként jelenik meg és előfizetési ára negyedévenként Lei 180. Romániából az előfizetési díjak a Banca de Credit Román Cernauti címre küldendők.

Grippa
megelőzésére használjon Togal-t.
3 tablettát naponta. — Tejjes siker.

Grippa megbetegedés
család gyorsan gyógyít a

Togal

Elismerten fájdalomcsillapító és bakteriumölő.

A Togal — szerencsés összehatású — mint kitűnő belső fertőtlenítő erősen láncsokkolt hatású.
A betegség kiújulásától megóvja Önt a rendszeres Togal kezelés. — Kérdesze meg orvosát
Gyógyszertárakban és Drogeriákban. Lei 52.— és Lei 130.— A Togal-tabletta svájci készítmény.

Szótár-óriás

Dr. Cherestiesiu

román-magyar rész helyett magyar-román rész, 600 lej helyett 600 román nyelvű, helyett együtt a négy Postán utánvétellel

LEPAGE

Kérje a nyelv- és

KÖZGAZDASÁG

A „taxa ad valorem“ kérdése a kereskedő és iparos nagygyűlés előtt

Mit jelent az új városi illeték a kereskedőknek és mit jövedelmez a városnak? Diamant Izsó beszéde a kereskedelmi kamara nagygyűlésén

Cluj, április 16. Tegnap számunkban ismertettük annak a nagygyűlésnek a lefolyását a cluji kereskedelmi és iparkamarában, amelyen a város kereskedő- és iparostársadalmára a taxa ad valorem illeték ellen tiltakozott, valamint közöltük azt a határozati javaslatot is, amelyet a nagygyűlés az illeték ügyében elfogadott.

A taxa ad valorem illeték kérdését igen érdekesen világította meg a gyűlésen Diamant Izsó kamarai alelnök, aki az Ugir vezetősége részéről szólott hozzá a kérdéshez. Diamant Izsó beszédét az alábbiakban közöljük:

— Az összes közterhek között a legnagyobb nehézséggel, a legnagyobb utánjárással és sikanériával az ad valorem taxa beszedése történik. Cluj városi intézménybizottság az ad valorem taxára vonatkozó szabályrendeletet úgy alkotta meg, hogy ezek a nehézségek, utánjárások és sikanériák náunk előreláthatólag még nagyobbak lesznek, mint a többi városokban.

— Az ad valorem taxát az 1923. április 1-én életbelépett törvény létesítette. Ennek a taxának a veszélyességét a belügyminiszter a törvény életbelétele alkalmával már felismerte és 1923-ban figyelmeztette a városokat, hogy a taxát ne léptessék életbe, mert az erre vonatkozó szabályrendeletet nem fogja jóváhagyni. A belügyminiszter ezt az álláspontját csak 5 év múlva, 1928. évben változtatta meg, amikor utasítást adott ki, hogy az utak fenntartására szolgáló közeletrétegek beszedését a közigazgatás egységesítéséről szóló törvény tillo rendelkezése értelmében a városok szüntessék be. Ebben a rendelkezésben a belügyminiszter már megengedte az ad valorem taxa bevezetését.

— Az illetéknek az 1923. évi törvény alapján kifejezetten utadó jellege volt, amint azt az 1923. évi törvény szövege is bizonyítja akkor, amikor elrendeli, hogy az adót csak a városok uccáin át szállított áru után lehet beszedni.

— Az 1933-ban életbelépett „Lege pentru organizarea financelor locale“ a taxa jellegét már megváltoztatta és a városok területére a kereskedők és iparosok által vasuton, postán vagy autójárművekkel be- vagy kiszállított áruk értéke után 2 százalékos ad valorem taxát állapított meg. A törvénynek ezen rendelkezésével az illeték forgalmi adó jellegét nyert. Az utóbb említett törvény ellenkezik a közigazgatás egységesítéséről szóló törvény 250. szakaszával, mely szerint az elsőrendű közzükségleti cikkek forgalma után semmiféle közzükségi adó vagy taxa nem szedhető.

— Az iparvállalatokkal szemben a forgalmi adó jellegével bíró taxa beszedése a közigazgatás egységesítéséről szóló törvény

243. paragrafusával is ellenkezik, a jelzett törvényszakasz ugyanis úgy rendelkezik, hogy az állam által megadózott anyagok semmi körülmények között sem terhelhetők más adókkal és járulékokkal.

— A taxa mértékének, az illeték alá vonható árucikkek megállapításának módját a törvény a városok által alakítandó szabályrendeletre bízta.

— Az ad valorem taxát a városba járnulveken behozott és a városból kiszállított áruk után kell fizetni, az érték után 2 százalékkal.

— A cluji szabályrendelet szerint a taxát a városba behozott áruk után, ha a kíséző iratok rendben vannak, az azokban feltüntetett érték után kell fizetni. Mit jelent ez a gyakorlatban? Mindenekelőtt be kell szerezni a dokumentumokat. Ilyenek: a számla, a fuvarlevél, a külföldről érkezett áruknál vámnyugta és a forgalmi és luxusadó nyugta.

— A taxa befizetéséhez az említett okmányok bemutatása mellett írásbeli deklarációt kell készíteni. A deklaráció alapján a vasutnál, vámnál vagy postánál alkalmazott hivatalnokok kiszámítják és beszedik az adót. Ha a vasutal vagy postával a város megegyezést tud kötni, ezek az áruk addig nem adják ki, amíg a taxa nincs kifizetve. Ha minden irat rendben van és főképp ha a számla külön levélben megérkezik, ugyanakkor amikor az áru, akkor nem kell egyebet tenni, mint minden küldeményről a deklarációt kiállítani, abban feltüntetni a számla szerinti értéket, a fuvarkötséget, az esetleges vámot és forgalmi adót és azt természetesen magának a címzettnek célszerűleg aláírni, mert különben súlyos bírsággal ösztökölött kihágási eljárásnak teheti ki magát a kereskedő. Ha azonban a számla nem érkezik meg kellő időben vagy ha a hivatalnok kételkedne a számla őszinteségében s ezenkívül minden esetben ha nem áru-érkezéssel, hanem áruelküldéssel van szó, akkor az illetékfizetés a tarifát ad valorem alapján történik.

— A tarifát ad valorem a városi tanács a pénzügyminiszter által a forgalmi és luxusadó céljaira készített tarif unitar szerint fogja összeállítani. A pénzügyminiszterium tarifunitarja pedig nem egyéb, mint a vámtarifa, szövegszerű másolata az áruk értékének kitüntetésével. Mindenki, akinek a vámtarifával már dolga volt, tudja, hogy az áru minősítése és a helyes tarifaféltel megjelölése rendkívül szakértelmet és jártasságot igényel. Egy vámdokumentációt csak ezzel foglalkozó szakemberek tudnak kiállítani.

— Az ad valorem taxa regulamentje ilyen néhez deklarációk kiállítását követelik mindenkitől, akinek a számla még nincs birtok-

kában vagy aki a városból bármilyen árut küld ki. Ennek a deklarációnak a helyes kiállítása rendkívül fontos, mert minden kihágás 500—5000 lejes pénzbüntetéssel és háromszoros, esetleg ötszörös taxával büntetik meg. Az autógépjárművek érkezéskor a városi vámsorompónál való megadóztatása ugyanúgy történik, mint a vasuton, vagy postán érkezett áruké, mégis azzal a különbséggel, hogy itt a deklaráció csak szóbeli.

— Megemlítem még, hogy a tarif unitar, illetve a tarif ad valorem szerinti adózásnál az illetéket a vasut vagy posta által feltüntetett súly után kell fizetni, tekintet nélkül arra, hogy az emballage súlya gyakran az áru súlyának 25—30 százalékát is kiteszi. Továbbá, hogy a pénzügyminiszterium tarif unitarjában meglehetősen túlzott árak vannak megállapítva, mert ez a tarifa csak az import- és exportárúknak forgalmi adóval való megadóztatására szolgál és bizonyos mértékben a belföldi ipar vámvédelmének egyik fajtája.

— A szabályrendelet kivonatos ismertetéséből képet alkothatunk magunknak arról, hogy az ad valorem taxa bevezetése és annak a szabályrendelet értelmében való komoly bevezetése az anyagi megterhelésen kívül minden egyes kereskedő és iparos részére milyen újabb adminisztrációs nehézségeket, mennyi ok nélküli munkát okoz és hogy a bírságból a vámvivatalnokoknak biztosított 50 százalékos jutalom következtében mennyi alaptalan zaklatást kell majd újabb költségekkel, újabb munkával, nehézségekkel és bosszúsággal kivédeni. A városnak erre a hatalmas végrehajtott apparátusra rengeteg költsége lenne anélkül, hogy a kívánt jövedelmet elérni tudná.

— Az ország többi városainak egy része, mint pl. Cernăuți, Târgu-Mureș, Turda, Bacău, Dej, Ploesti, Iasi, stb. az ad valorem taxát mai napig sem vezették be. Egyes városok számla szerint adóztatnak mások kérésítettek ugyan tarifát, ez azonban semmi összefüggésben nincs a tarif unitarral, hanem leegyszerűsített formában és méltányos árakkal van összeállítva. A forgalmi és luxusadó tarifa egysége csak Bucarestben van használatban, az ottani szabályrendelet rendelkezései következtében azonban a városi tanácsnak jogában áll a tarifát a tényleges áraknak megfelelő módon bármikor megváltoztatni. Ez a felek kérésére több ízben meg is történt. Bucarestben egyébként a gyakorlatban az ad valorem taxa komoly beszedéséről nem igen lehet beszélni. Egyes városok (pl. Alba-Iulia, Petroșani, Bistrița, stb.) az ad valorem taxát évi általános összegben állapítják meg a kereskedők évi hozzávetőleges forgalma után. Timisoara a taxát csak a vasuton érkezett áruk után szedi, mert a postai küldemények utáni taxa beszedése több költséget okozna, mint amennyit a taxajövedelem kitesz. A vasuti küldemények részére egyébként egy, a tényleges áraknak megfelelő és az emballage súlyát is figyelembe vevő tarifa van érvényben, melynek alapján a taxa beszedését minden nehézség és külön deklaráció nélkül a vasut maga végzi.

— A kereskedők és iparosok érdekképviseletai részletesen és megfelelő indokolással mutatták ki, hogy az ad valorem taxa beszedése méltánytalan, igazságtalan és a város fejlődése szempontjából egyenesen káros. Miután a városi tanács mindezek ellenére a taxát mégis életbeléptetni óhajtja, véleményem szerint az elnökség azon javaslatát, hogy évi 700.000 lejt bocsássunk a város rendelkezésére az ad valorem taxa címén, egyhangulag el kell fogadnunk és gondoskodnunk kell arról, hogy a megfelelő összeget a kereskedők és iparosok önkéntes megajánlás útján a beszedési költségek megtakarítása és a vegzatorikus eljárás elkerülése céljából a városi tanács rendelkezésére bocsássák.

A városi tanács pénzügyi bizottsága néhány napon belül fog a kereskedők és iparosok kérésével foglalkozni.

SPORT

A zsidó sportolók nem vesznek részt a berlini olimpiáson

Jeruzsálemből jelenti a Zsidó Távirati Iroda sporthírszolgálat: A Makabi Világszövetség körrendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja a Makabi Világszervezet kereteibe tartozó zsidó sportolók részvételét az 1936-ban megtartandó berlini olimpiáson.

Amerika a berlini olimpiász ellen Newyork, április 16. Az amerikai munkáspárt végrehajtóbizottsága Buffalóban megtartott tanácskozásain elhatározta, hogy az 1936-ban a Berlinben rendezendő olimpiász idején munkáspárti ünnepélyeket fog rendezni Clevelandban, hogy az amerikai figyelmét a berlini olimpiászról elterelje.

Helyesbítés. A Sticla—Unirea mérkőzést a Sticla nyerte 2:1 arányban. Ugyancsak helyesbítjük az Elpis—Sportul Studentesc eredményét is, amely 2:1 volt az Elpis javára.

A Tempo tekező társaság bálja. A Tempo tekező társaság április 21-én, vasárnap este 9 órai kezdettel az új iparkamara disztermében Tekező Bált rendez. A bál sikere a tekezők nagy számára való tekintettel biztosítva van.

Ivria—Olimpia 1:1 (1:0). Brasov, április 16. A tizenöt éves Ivriának még soha sem sikerült a brasovi szász együttes legyőzése. A vasárnapi találkozó nagy felkészültséggel indult mindkét csapat. Az Olimpia erre a mérkőzésre legjobbjait állította harcba. Szép és élvezetes mérkőzésben volt része a nagyszámú közönségnek. Az első félidőben az Ivria a többet támadó fél, de az Olimpia védelme azonban helyén van. A 11. percben Reményi sarokrugását Erdélyi kapura fejele, a kapus azonban a labdát a mezőnybe öklözi — éppen Weiszfeiler elé, aki védhetetlenül vágja kapuba. 1:0. Szünet után az Ivria tovább ostromol, szép és tetszetős játékkal azonban újabb eredményt nem tud elérni. A 16. percben súlyos védelmi hibából a kifutó kapus mellett Schmidt egyenlít. 1:1. Egyenlítés után az Ivria iram fokozódik, az eredmény azonban nem változik. Az Ivriából igen jó formát mutatott Mened Misi, Weiszfeiler, Fried Laci és a mezőny legjobbjai a kis Ganez. Az Olimpiában a védelem volt kiváló. (F. L.)

Bengali

— A hindu lánzsás —

Ma délután bemutatja a Royal-mozgóban.

Az utóbbi hetek internacionális filmszenzációja a Bengáli. A hatalmas és érdekes alkotást Newyorkban és Londonban mutatják be, ahol valóságos élmény lett és jóval a kitűzött időn túl kellett vetíteni. Ugyanez az eset volt Bécsben és Párizsban, ugyanez Budapesten. Általános megyőződés szerint a filmet a Paramount produkciók legjobbjának tartják. Ez nagy dicséret, amikor tudjuk, hogy a Paramount mindig a filmek gyöngyeit hozza ki.

Miről szól a Bengáli? Francis Jeats Brown brit vezérőrnagy emlékiratát irt a 41-es bengáli lánzsás ezredről, a legfelgyelmeztebb angol katonákról, akik a roppant kolónia egy nagy részét tartják kezükben. Az emlékiratok varázsa: megmutatni a zord katonai disciplinát, amint ezt áthatja a gyönyörű India földjének és embereknek romantikája. A film mindezt főleg három lánzsás katonával érzékelteti. Az exotikus föld vidámsága, fájdalomja és szerelme rajzolódik le a mesében. És főleg a katonák bátorsága és halálmegevetése.

Gary Cooper játssa a skót Mac Gregor főhadnagyot, egészen bámulatos virtuozitással. Napjaink igaz hőst rajzolja meg, a feltörekvő fiatalok lelkiülete szikrázik benne. A másik két lánzsás tisztet, Fruchot Tone és Richard Cromwell játssa. Tone önfelédlt vidám és friss játékról az amerikai kritika azt írta, hogy ezzel a szerepével Hollywood legnagyobb művészei közé emelkedett. Az előadásról pedig azt a sokatmondó megállapítást írják, hogy minden egyes epizódban benső sorsok vibrálnak. Douglas Doumebrille, aki egy mohamedán lázadást vezet, bámulatosan egyesíti magában a tömeggyilkost és a nagykulturájú brit arisztokratát. Az egyetlen női szereplő Kathlene Buerke, sokban emlékeztet Brigitte Helmre. Harry Hathaway, a film rendezője ezzel a művével bizonyára a legismertebbek közé emelkedett.

A filmet ma, szerdán mutatja be a Royal-mozgó. Kétségtelenül, mint az ünnepek legjobb látványlóját fogják emlegetni.

A par

Amikor a kormo

Bucuresti, április volt a parlamenti üg, amellyel kezdte, amely mint egy vör rajta, rányomta me alaposan a bélyegét utolsó munkanapján

A kamara megsz reggel 9 órától. A ket ebédelték a büf törvénygyártás. A anélkül, hogy tudna megszavazzák a nagyja az „Astra“ Brasovba való kölját, a törvényt, am kamarák számát, Oradea város taná vegyen fel, amely építését szabályozz egy szubvenciót a víu sportegyesületne egyik tanszéke tittatását hagyja jöv

A képviselők fá folyosón. Meleg van zedik a t. Házza, egész nap szellőzte délután kiégnék megerőtletéstől. M rásra. A pénztár Negreanu pénztár kifizetését. Csupa — A büffé egyik szor egy narancs bontja ki selyem p nescu megállt előtt — Tanár ur, elo piron?

— Nem. — És te: „Jaffa“—Pales megállt, majd d — Tov se begoj — És ön profes termékeket? — k nescu. — Miért ne, his eszem úgy, mint zsidó narancsot.

A képviselők kö Skoda-ügy tárgya főbejáratot elzárt utasítást kapott, szten. A folyosón A badacsonyi szif va sétált föl és felett megtömv. nak:

— Beszélni fog jár, hogy Maniu készül. Az izgalo veanu az elnök t Dinu Bratianunak leges ellentámadá

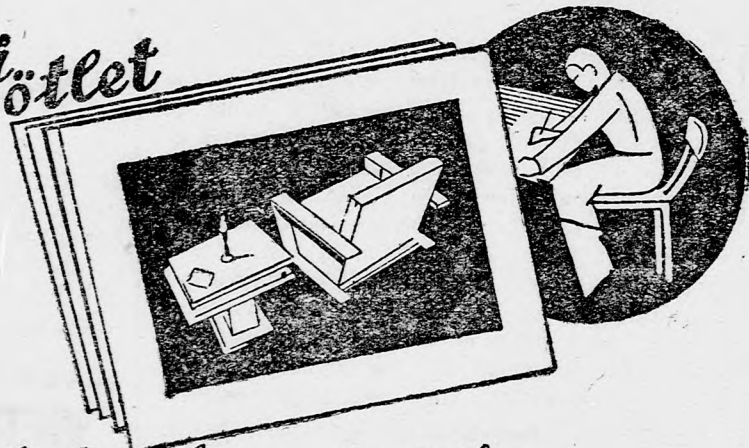
— Lassanként népesedik, csak T A folyosón azonb meg helyette. Ud fiatal tagjai veszi kel a Skoda-ügyb

Maniu a gyors világra kerül ira Nem dokumentum nem két doboz es beszédének lemás

Hét után kerül nemzeti parasztp gárdája fölvonult lacheval, Madgea a szélső padok es Robu képviseli, C székben Barca al tussal enuncijlja Skoda című színjá Grigorescu, a lib tagja fölolvassa h lyet a bizottságo — A szó Pasc 16.

Jó ötvenes lehe

1000 művészeti

kell az izléses lakás berendezéséhez. Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük. Önnek az igazi otthon, amire mindig vágyott.

SZÉKELYÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.
TÂRGU-MUREȘ—BRAȘOV—BUCUREȘTI.

Influenza ellen használjon

Szt. László

fertőtlenítő szappant,
megóvja mindenemű járványos és fertőző betegségektől

A parlamenti ülészak utolsó nagy verekedése

Amikor a kormánypárti képviselő ellenzéki alakul át. Cuza Jaffa-narancsot eszik és héberül beszél hozzá

Bucuresti, április 16. Csattanós vége volt a parlamenti ülésnek. A Skoda-ügy, amellyel kezdetét vette a szesszió s amely mint egy vörös csik, húzódtól végig rajta, rányomta még egyszer, utoljára és alaposan a bélyegét a törvényhozó testület utolsó munkanapjára is.

A kamara megszökítés nélkül ülésezett reggel 9 órától. A képviselők szindvisceket ebédelték a büffében s közben folyt a törvénygyártás. A képviselők szavaznak anélkül, hogy tudnák mire.

Megszavazzák a törvényt, amely jóváhagyja az „Astra” és „Unió” gyáraknak Brasovba való költözésének a konvencióját, a törvényt, amely lecsökkenti a munkamarak számát, amely felhatalmazza Oradea város tanácsát, hogy egy kölcsönt vegyen fel, amely a sorocamegyei gátak építését szabályozza, amely engedélyez egy szubvenciót a „Sportul-Studentesc” nevű sportegyesületnek, amely a jasi egyetem egyik tanszéke titulárjának megváltoztatását hagyja jóvá, amely...

Cuza és a Jaffa-narancs

A képviselők fáradtan sétálnak körbe a folyósón. Meleg van, a főtő levegő ránehezedik a t. Háza, amelyet nem lehetett egész nap szellőztetni. A telefon hivatalban délután kiégnék a biztosítékok, a nagy megerőteltéstől. Mindenki eljött a kapuzásra. A pénztár körül nagy a tolongás. Negreanu pénztáros alig győzi a napidíjak kifizetését. Csupa új ötszáz lejesekben...

A büffé egyik asztalánál Cuza professzor egy narancsot kér. Elgondolkozva bontja ki selyem papírosából, amikor Calinescu megáll előtte s tréfásan megkérdi: — Tanár ur, elolvasta, mi áll azon a papíron?

— Nem. — És kíváncsian olvasni kezdte: „Jaffa”-Palestina. A héber betűknél megállott, majd diadalmasan fölkiáltott: — Tov se begojim harog!

— És ön professor ur, pártolja a zsidó termékeket? — kérdi mosolyogva Calinescu.

— Miért ne, hisz megfizettem? Én nem eszem úgy, mint mások, meg nem fizett zsidó narancsot.

Maniu csokoládét visz

A képviselők közben idegesen várták a Skoda-ügy tárgyalását. Már esteledett. A főbírjartól elzárta: Pop a portás szigorú utasítást kapott, hogy senki ki ne ereszkessen. A folyosón feltűnt Maniu alakja is. A badacsonyi szifinx egyedül, elgondolkodva sétált föl és alá. Irattáskája mértékfelett mögötte. A képviselők összesugnak:

— Beszélni fog. És máris szájról-szájra jár, hogy Maniu szenzációs leleplezésekre készül. Az izgalom tetőfokára hág. Soveanu az elnök telefonál Tatarescunak és Dinu Bratianunak, készüljenek fel az esetleges ellentámadásra.

— Lassanként a miniszteri pad is benépesedik, csak Tatarescu nem jelentkezik. A folyosón azonban Dinu Bratianu jelenik meg helyette. Udvara van. A H csoport fiatal tagjai veszik körül, azok tehát, akik a Skoda-ügyben egy véleményen volt.

Maniu a gyorsíró tervek felé tart. Napvilágra kerül irattáskájának is a titka. Nem dokumentumokat hozott magával, hanem két doboz csokoládét, két gépirónéknak beszédének lemásolásáért.

Hét után kerül sor a Skoda-ügyre. A nemzeti parasztpártnak majdnem teljes gárdája fölvonult az élen Maniuval, Mihailacheval, Madgearuval. Junian egyedül ül a szélső padok egyikében. A cuzista ligát Robu képviseli, Cuza elment. Az elnöki székben Barca alelnök beszárabiai akcentussal elmondja, hogy kezdetét veszi a Skoda című színjáték utolsó felvonása. Jon Grigorescu, a liberális párt legfiatalabb tagja fölolvassa határozati javaslatát, amelyet a bizottságok jóváhagytak.

— A szó Paschievici többségi képviselője.

Jó ötvenes lehet, száraz jogász érvekkel

meglehető körültekintéssel írja körül, amit mondani akar, már majdnem egy órája beszél s még mindig nem tudni, hogy mit akar. Bosszantóan unalmas s a többségiek soraiból föl-föl hangzik:

— Szavazni!

De később az egész atmoszféra percek alatt megváltozott. A többség előbb halkán, aztán mind erősebben morajlik... A szónok furcsa dolgokat mond: A Bentoiu-jelentés nem meggyőző, az ő véleménye szerint nincs bizonyíték Popovici és Cihosky bűnösségére s mi lesz, ha a semmitőszék felmenti őket, vajjon nem a pártra hárul vissza a semmitőszék ítélete.

A vihar

Robu felugrik a helyéről s magából kilelve, szinte fuldokolva ordítja:

— Hogyan öt itt védeni akarja a tolvajokat meg a rablókat, akik kiszípolozták az országot, a kéme és az idegenek barátainak a felmentését kéri. Maga hérencsénygelje magát! Zaj, tumultus támad. Paschievici válaszolni akar, de a hangja elvész a lármában. Robu egy naptárt mutat föl:

— Látják uraim ezt, dr. Lupu adta ki a leleplezi a Skoda-botrány kalozait. De azóta az árulókkal együtt van — most ön is úgy tesz. Ön a liberálist párt nevében beszél? — kérdi a szónoktól.

A többségiek kórusban kiáltják: — Nem! Nem!

Robu munkában

Rizescu Branesti, akinek a napokban Manolescu Strungával volt konfliktusa a cementkartell miatt, Paschievici felé kiáltja:

— Mi tulságosan türelmesek vagyunk magával szemben. Már rég meg kellett volna ragadni a gallérjánál fogva s ledobni a szószékről, amelyet megcsufolt... S már indult is, hogy lelőjje a tribünről Paschieviciet. Condru kvesztor hatalmas alakja máris ott terem s mint egy gyermeket, úgy löli vissza Rizescut. De ez öle megy a kolosszus termetű kvesztorral. Ez alatt Barca elnök kétségbeesetten rázza a csengőt, kalapál... a képviselők kitódulnak padjaikból s a nagy zürzavarban Robu föllopakodik a szószékre. Most Paschievici mögött áll, hirtelen mozdulattal átkarolja és lelöki a lépcsőkön. A szónoki asztalról fölkapja Paschievici jegyzeteit. Erre már ott terem Barca elnök is, aki kiakarja tépni a kezéből őket, de Robu fűrgebb, már szét is szakitotta s diadalmasan a gyorsírók fejére szórta azokat. Paschievici a liberális és a nemzeti parasztpárti padok között áll. Rizescu ráakar rohanni. Közelharc a nemzeti parasztpártiak és liberálisok között. Az elnöki széket Saveanu elnök foglalta el és hosszán, erővel rázza a csengőt. Mint egy hadvezér adta ki az utasításokat:

A chestorok munkában

— Kvesztorok teljesítsék a kötelességüket. Condru, Furlugeanu, Gele, három óriás tört át a tömegen s kiszabadította Paschieviciet. Végre nagynehezen áttekinthetőbbé lesz az előbbi csatátér.

A nemzeti parasztpárt kórusban abcugol. Többen kiáltják közlülük:

— Felosztatás! Felosztatás! Andrei szót kér. Megkapja. Csönd tá-

mad. A jasi professor remegő hangon, de mégis harsányan kiálja:

— Be kell vallanom, mennyire mélyen szegyelem, hogy egy ilyen parlamentnek vagyok a tagja.

A kemény leckét fülsiketítő abcugolás követi.

Paschievici közben ismét fölmege a szószékre és beszélni akar:

— Uraim, én a saját nevemben és a saját meggyőződésemet mondom el. Én, aki 27 éve vagyok tagja a liberális párt-nak...

— Csak volt! Csak volt! — kiáltják a többségiek kórusban.

A nemzeti parasztpártiak Robu rendre utasítását követelik. Saveanu elnök reszketve az izgalomtól igyekszik megnyugtatni őket:

— Uraim legyenek nyugodtak alkalmazni fogom a házszabályokat.

Paschievici hamar végez. Aztán elfoglalja a helyét a többségiek sorában. A körülötte ülők elhúzódnak...

Ghelmegeanu a szó, aki fölolvassa Cihoski tábornok, majd Popovici nyilatkozatait. Az atmoszféra megtisztul. Már nem olyan fekete az ördög. Lám már néhányan vitába is elegyedtek Paschievicivel...

A döntő szavazás

Szavazásra kerül a sor.

S az elnök maga sem hiszi... Siri hangon közli, hogy a Popovici semmitőszék elé küldésének javaslatához kétharmad többség szükséges, ezzel szemben csupán 94-en szavaztak mellette és 65 ellene. Popovici Mihály tehát nem kerül semmitőszék elé.

A többségiek nagyrészen arcán megdöbbenés ül, a nemzeti parasztpártiak tapsolnak, mámorban usznak, néhányan közlülük összelelkeznek. Még percekig tart az izgalom. Paschievici a nap hőse... A szessziónak vége. (—del)

CAPITOL MOZGO magyar husvéti szenzációja!

BÁLA SAVOYBAN

Ma este pont fél 10 órakor ünnepi díszbemutató!

A legszebb filmoperett, amely az egész világot lázba hozta! Zeneje: Abraham Páitól.

Főszereplő: **ALPAR GITTA** a film csalóánya, partnerei: **HANS JÁRAY, BÁRSONY RÓZSI, FELIX BRESSART**

Jegyek elővételben váltandók meg!

Ma utoljára: **3, 5 és 7-órakor A MOSZKVAI ÉJSZAKÁK**

Száztizezer lej eltűnt az autóból

A timisoarai rendőrség néhány óra alatt kézrekerítette a tettest egy jómódu fiatalember személyében

Timisoara, április 16. Érdekes lopási bűnyvet sikerült a rendőrség bűnyvi osztálynak szombaton rövid néhány óra leforgása alatt kinyomozni.

Szombaton reggel Timisoara érkezett Weber Miklós 45 éves újvári lakos, aki Catina Vazul itteni ismert gabonakereskedő vidéki alkusza, Weber Miklós saját, Tms. 1761. rendszámú gépkocsijával jött be Timisoara-ra, egyenesen Catina Vazul Bratianu uca 28 szám alatti irodájához utazott és az irodában körülbelül egy óra hosszat tárgyalat Catinával. Az elszámolások áttekin-tése meglehetősen sok időt tett igénybe, végül is Catina összesen 160 ezer lejt adott át Weber Miklósnak, hogy abból az összegből elégítse ki a vidéki eladókat, 100 ezer lejről csekket adott át, viszont 60 ezer lejt készpénzben, főleg ércpénzben adott át Webernek. A csekkek a Romcomitra szót.

Ekkor az irodában tartózkodott Török Lajos 25 éves fiatalember, aki másfél év óta mint soffőr áll Catina szolgálatában. Török aznap szabadnapos volt, különben is Catina autója javításban van. Török jól ismerte Webert, aki gyakori vendég volt az irodában és megkérte, hogy vigye magával a Belvárosba autóját, neki is ott

van dolga. Weber természetesen szívesen vitte magával Törököt.

A Romcomit-bank előtt Weber letette Törököt, aki elbucozott és távozott. Weber a Romcomit pénztáránál beváltotta a csekkeket és kifizették neki a százezer lejt, még pedig 50 ezer lejt ércpénzben, a többi papírpénzben adták. Weber a papírpénzt tárcájába tette, az ércpénzt pedig irattáskájába, a többi 60 ezer lejt mellett helyezte el, a táskát autójában az ülés alá rejtette. Ekkor háromnegyed 11 óra volt. Weber látta, hogy még van ideje, tehát autóját a Banatiához utazott, ahol meglátogatta bennlakó fiát, majd negyed tizenkettőkor visszautazott Catina irodájához, az irodában körülbelül fél órát töltött. Amikor lejött az irodából, legnagyobb meglepetéssel tapasztalta, hogy gépkocsijának ülése fel van turva és az irattáska a 110.000 lejjel eltűnt.

Weber azonnal a rendőrségre hajtott, ahol a bűnyvi osztály ideiglenes vezetőjénél, Lupati Andrásnál megtette a szóbeli feljelentést, aki Cot Ionel komiszáriussal, a detektívcsoporth főnökével és hCemnitzky Imre komiszáriussal egyetemben azonnal bevezette a nyomozást.

A gyanu elsősorban Török Lajosra irányult, akit alig egy félóra leforgása alatt sikerült is előállítani.

Azonnal megkezdtek Török kihallgatását, aki azonban erőlesen tagadott. Török pontos alibit tudott bizonyítani és már-már úgy látszott, hogy ártatlan embert gyanúsítottak meg, amikor a keresztkérdések tüzeben kiderült, hogy Török mintegy 20-22 percéről még sem tud pontosan elszámolni. Törököt őrizetbe vették, majd Luputi, Cot és Chemnitzky kiutastak a Forgács-féle garázsba, ahol Catina autóját tartja és ahol Török naponta meg szokott fordulni. A detektívek itt házkutatást tartottak, mely eredménnyel is járt, amennyiben a garázshelyiség egyik sarkában, egy üres olajosdobozban 85.000 lejt találtak, majd kuttattak és a pincelejártat első lépcsője alatt eldugva megtalálták a még hiányzó 25.000 lejt is.

Az ilyenformán megkerült 110.000 lejjel visszautastak a rendőrségre, ahol Török — amikor megmutatták neki a megkerült pénzt — már nem is tagadott s mindent bevallott. Szív. tette meg vallomását és hangoztatta, hogy tettét már nagyon is megbánta.

Török igen jó családból származik, szülei az ötödik kerületben laktak és igen jómódu emberek. Török iskolavégzett fiatalember és csak kedvtelésből üzi a gépkocsivezetésmesterséget. Elmondotta, hogy a lopott pénzre nem is volt szüksége, hirtelen megzavarodott azonban, amikor a váratlan lehetőség feltárult előtte, bírálat nélkül, megmondolatlanul cselekedett.

Az ügyiratok lezárása után Török Lajost még ma átszállítják az ügyességre.

Minden étkezés után...

... a kést, villát, kanalat megmossuk. Hát a fogakat? Ezeknek is elmaradhatatlanul szükséges a rendszeres takarítás.

NIVEA fogpasztával

ápolja fogalt reggel, este, sőt minden étkezés után is. Ragyogó fehér fogak és tiszta lélegzet tanuskodnak a Nivea-fogpaszta jóságáról és hatásáról.

BEIERSDORF & Co. S. A. R., BRÁSOV

Csak LEI 22.-
a nagy tubus ára

MERANO SZÁLLODA

Budapest, IV. Bécsi ucca 2.
Telefon: 81-494 és 81-3-96.

Igen mérsékelt árú szobák!

Olcso penzió-rendszer felszesszerinti beosztásban!

Töltsön nálunk tavasszal néhány feledhetetlenül szép napot a világhírű budapesti Belváros szívében!
Belvárosi nivó — polgári árak!

A héber egyetem tizéves jubileumát ünnepelték a Skopus-hegyen

György angol király születésnapjára nagyszabású ünnepségeket rendeznek a palesztinai zsidók

Jeruzsálem, április 16. Április 10-én délután nagyszabású ünnepség volt a Skopus-hegyen, a héber egyetem amfiteátrumában, az egyetem megnyitásának tizedik évfordulója alkalmából, ugyanazon a helyen, ahol tíz évvel ezelőtt lord Balfour deklarálta megnyitottnak a zsidó nép első tudományegyetemét.

Délután három órakor vonultak ki zárt sorokban az amfiteátrumba az egyetem tanárai, a kutató kar tagjai és az egyetemi hallgatók, utánuk a felsőbb iskolák tanulói, az ország különböző részeiből érkezett delegátusok és a meghívott tiszteletbeli vendégek hosszú sora. Az amfiteátrumban Sir Arthur Wauchope palesztinai főkörmányzó, dr. J. L. Magnes rektor, Nahum Szokolov, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke, dr. Weizmann Chaim és Brodetsky professzor tartottak beszédeket. A zenekar az angol nemzeti himnusz és a Hatikvát játszott. Az emelvényen feketébe borított szék maradt üresen a gyász jeléül Ch. N. Bialikért.

Magnes rektor beszédében vázolta az egyetem fejlődését fennállásának első év-tizedében és rámutatott azokra az irányvonalakra, melyek az egyetem jövőbeni feladatait határozzák meg.

A főkörmányzó az egyetem fejlődése fölötti örömeinek adott kifejezést. Ha lord Balfour élne — mondotta —, megállapíthatná, hogy a remények, melyeket a héber egyetem fejlődéséhez fűzött, valóra váltak. Reméli, hogy a jövőben további haladást fog tenni az egyetem és magas színvonalu tudományos teljesítményeket fog produkálni. Mert — ugymond — nincs olyan társadalom, mely pusztán materiális alapokra tudna építeni. A szellemi kincsek és a szellemi alkotások adják meg az élet legfőbb értelmét és tartalmát.

A King David szállóban fogadóünnepség volt ezután az egyetem barátainak tiszteletére.

Berlin, április 16. Ugyancsak április 10-én rendezte meg nagyszabású jubileumi ünnepségét a berlini zsidó hitközség a jeruzsálemi héber egyetem fennállásának tizedik évfordulója alkalmából. Az ünnepség az Orientgerstrasse-i zsinagógában zajlott le, melyen mintegy 2000 ember vett részt. A szónokok különösen kiemelték azt az összefüggést, mely az utóbbi időben alkault ki a héber egyetem és a németországi zsidók között.

Az első ünnepi beszédet Heinrich Stahl, a berlini zsidó hitközség elnöke tartotta.

— A berlini zsidó hitközség — mondotta — szívből jövő üdvözlését küldi a jeruzsálemi tudományegyetemnek, melyet a zsidó energia a szent városban épített, jubileuma alkalmából. A benyomások, melyeket legutóbbi palesztinai utam során szereztem az egyetem munkájáról, felemelőek és felbátorítóak. A zsidók az összes országok egyetemén hozzájárultak teljesítményeikkel a tudomány fejlődéséhez. Éppen azért, mert Németországban megszűnt a zsidóknak ezen közreműködése, a német zsidók megkülönböztetett üdvözlésüket küldik a jeruzsálemi egyetemnek és feladatuknak tekintik közreműködni az egyetemnek nagyhivatású és gyakorlati tanítézzé váló kiépítésében, ahol alkalmat találnak a zsidó fiatalok újra bebizonyítani, hogy Izráel legforróbb törekvése: hasznára lenni a világnak.

A német zsidók birodalmi képviselése nevében dr. Otto Hirsch tartott beszédet.

Az ünnepi beszédet dr. Ismar Elbogen professzor tartotta. Rámutatott a héber egyetem fejlődésére, eddigi teljesítményeire és arra a nagy hivatásra, melyet a zsidók életében kell betöltenie. Külön foglalkozott az egyes fakultások kutató és tudományos munkáival, az intézetek teljesítményeivel és az egyetemi oktatás eredményeivel.

Dr. Sally Hirsch a németországi cionista szervezet nevében üdvözölte az egyetemet.

Rachmanova, olcsó!

Szerelm, cseka, halál — — — — — Lei 84.—
Házasság a vörös viharban — — — — — Lei 84.—
A bécsi tejesasszony — — — — — Lei 84.—
Minden kötet izléses félvázson kötésben, hófehér papíron!

LEPAGE nál Cluj
Vidékre utánvétellel azonnal.

hoz. A poroszországi zsidó hitközségek üdvözlését dr. Alfred Klee tolmácsolta.

Jeruzsálem, április 16. György angol király uralkodásának 25-ik évfordulója a palesztinai zsidók is nagyszabású ünnepségekre és rendezvényekre készülnek. Tel-Aviv városi tanácsa egyhangulag elhatározta, hogy a Karmel ucca nevét György király uccára változtatják.

Az összes templomokban istentiszteleteket fognak tartani, amelyen a főbbik külön imát mondanak, melynek szövegét dr. J. H. Hertz, a brit birodalom főrabija írta.

Meggyőződött-e már?

arról, hogy fehérneműt legolcsóbban a készítőnél vehet. Tavasz és nyári divat-újítások a legnagyobb választékban méret után készülnek.

Tekintse meg kirakataimat.

Vidékre mintát küldök.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este Martinovics másodszor

Én és a kisöcsém holnap este

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Kedd 8½: Martinovics. (A budapesti Nemzeti Színházban nagy sikerrel színerült dráma. Irta: Gróf Bánffy Miklós. A szerző rendezésében és jelenlétében. Premierbörlet 22. szám.)

Szerda 8½: Martinovics. (Gróf Bánffy Miklós drámája 2-odszor.)
Csütörtök 8½: Én és a kisöcsém.

A ROMÁN OPERA MÜSORA:

Szerda, április 17: Bohémek. (Urania Bădescu szoprán és Dinu Bădescu, a bucaresti Román Opera tagjai, Edmondo de Vechi karnagy közreműködésével.)
Péntek, április 19: Mefistofeles.
Szombat, április 20: Traviata. (Iskolai matiné.)
Vasárnap, április 21: Vig özvegy. (Este.)
Hétfő, április 22: Svanda a dudás.

Kik nyerték a nagy nyereményeket

Az emberek csoportosan állanak a sorsjegyárutások előtt. Óles betűk hirdetik az eredményeket. Belépünk a cluji Ilescu Bankba. — Lázás tevékenység, az érdeklődők nagy tömege kézzel-kézzel adja az ajtót. Kérdésünkre megtudjuk, hogy a 117.889 számú első sorozatu pótsorsjeggyel az Ilescu Bank egyik kliense egy vidéki családostatiszt kiskoru fia nyert egy milliót. A milliót a maga egészében megnyerte a negyed sorsjeggyel, minthogy a

nyeremény osztatlan. — A negyed sorsjegyet apja, a gyerek születés napjára vette. Tervük a jövőre: családi ház, a gyerekek tovább taníttatása.

Az 58.303 II. sorozatu sorsjegyet postán rendelte az Ilescu Banktól egy dorohoi mesterember és a sorsjeggyel százezer lej nyert. Az Ilescu Bank úgy látszik nap-nap mellett tovább terjeszkedik és hire már tulle Erdélyen. — A nyerőt sikerült telefonhoz hívni. Meg van lepve: a meghatótságtól csak dadogva beszél, a végén is a postáskisasszony tolmácsolja a beszédet. A Kereskedelmi Hitelintézet Rt. kollekturájának vevőit ugyancsak meglátogatta

A „MERA” autobuszvállalat

a t. utazóközönség szives tudomására hozza, hogy

1935 április 8-tól

kezdődőleg gyorsjáratu autobuszközlekedést indít,

vanatközlekedéssel Cernautira

Cluj—Dej—Bistrita—Vatra Dornei között

Indul: Clujról 5 órakor	Indul: Vatra Dorneiről 15 órakor
Erkezik: Dejre 6.40 órakor	Erkezik: Bistritára 17.45 órakor
Indul: Dejről 6.50 órakor	Indul: Bistritáról 18 órakor
Erkezik: Bistritára 8.40 órakor	Erkezik: Dejre 19.50 órakor
Indul: Bistritáról 9 órakor	Indul: Dejről 20 órakor
Erkezik: Vatra Dorneire 11.45-kor	Erkezik: Clujra 21.40 órakor
Vonatindulás Vatra Dorneiből 14.33 órakor.	Vonatindulás Cernautiból 8.04 órakor
Vonatérkezés Cernautira 20.42 órakor	Vonatérkezés Vatra Dorneire 14.32 órakor

Viteldij

Cluj—Vatra Dornei menet 250 lej, menettérti 450 lej, Bistrita—Vatra Dornei menet 125 lej, menettérti 225 lej.

Kényelmes utazás

Pontos közlekedés

a szerencse.

Egy tordai kisiparos 250 ezer lej nyert a 298.774 II. sorozatu pótsorsjeggyel, míg a 127.416 sz. pótsorsjegy 50 ezer lej nyereményt juttatott egy deji tisztviselőnek.

De ezenkívül is a kisebb nyeremények egész sorozata jutott a Kereskedelmi Hitelintézet Erdély minden részében lakó sorsjegyvevőinek.

Barabás Lajos famunkás Clujról az Ilescu Bankból vásárolt 15.461 számú sorsjeggyel ötvenezer lej nyert. — Kimegyünk hozzá. A Hegyalatti uccában lakik egy cipész családnál. Heti keresete 300 lej, ebből tartja fenn magát és ebből tette félre a sorsjegye árát is. Fiaival 21—22 éves ember se apja, se anyja, nem sokat tudunk tőle kérdezni, mert siet a gyárba, de már is vesz egy újabb sorsjegyet és 10 drb. Kisebbségi Ujságíró sorsjegyet.

Az Ilescu Bank eladásában a 127.416 számú 3-ik sorozatu pótsorsjegy ötvenezer lej nyert. Tulajdonosa egy cluji nyugdíjas, aki elmaradt nyugdíját bönoknak kapta ki és ebből vásárolt egy negyed sorsjegyet és persze az egész 50.000 lej kézhez kapta, lévén osztatlan a pótsorsjegyre eső nyeremény.

Igy oszlik meg a szerencse. Így jutnak vezető szerephez az erdélyi főelárutások különösen a cluji Ilescu Bank és Kereskedelmi Hitelintézet.

A KOZMETIKA a gyakorlatában

különös tekintettel a terápiára és a kozmetikumok előállítására

Irta: Dr. Cholnoky László egyet. tanársegéd. 144 ábrával.

Öszintén leírja az eddig titkolt recepteket és kezelési eljárásokat, melyek felbecsülhetetlen értékűvé avatják ezt a kitűnő szakmunkát. A kezeléseket és gyógyeljárásokat a receptek elkészítésének leírása oly részletességgel és pontossággal történi, melyek gyakorlati értékei valóban nélkülözhetetlenek és pótolhatatlannak teszik e kitűnő művet minden kozmetikus számára.

Ára: 528 lej.

LEPAGE nál Cluj

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnek egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések aija előre fizetendő. Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116 szám.

Május 1-re kiadó első emeleten uccai 4 szobás komplett, modern, központi légrűtés-sel felszerelt urilakás. Továbbá azonnalra is kiadó két teljesen különbejáratu azonban egymásba is nyíló, déli fekvésű, parkettes — mindkét szobában külön vizagyló és elfolyó — erkélyes, naps utvári lakás, rendelőknek vagy irodának igen alkalmas. Megtekinthető d. e. 11—1-ig, d. u. 6—7-ig. Értekezni Str. Saguna 20 a háztulajdonosnál.

Alkalmazást nyer agilis, jó összeköttetésekkel bíró, reprezentábilis üzletszerző nagyvállalatnál. Cim a kiadóban.

Hunedoarán Str. Axente 1 sz. alatt levő ház kerttel együtt eladó. Cim a kiadóban.

Keresek hét éves fiacskám mellé egy zsidót, lehetőleg román, magyar, német nyelvtudással, ki a háztartásban is segédkezne. Előnyben részesülne kinek irodai munkában (gépírás, levelezés, stb.) jártassága van. Dotáció teljes ellátás és némi fizetés. Családtagnak tekintem. Cim a kiadóban.

Sel Peszach savanyu káposzta kapható Schwartz Ignácnál Str. Filipescu 7, vagy Str. Memorandului 10, hátul az udvarban.

Kétszobás modern és egyszobás lakás május 1-re kiadó. Calea Traian 9. Érdeklődni a házmesternél.

Két Tzoor Shalom parcella eladó. Ajánlatokat „Palesztina” jellegre a kiadóra kérek.

HI

Először ha
GRÓF MO
főszerep
ROBERT DONA
Bemutatja sz
SELECT

Peszach-ünnep
and király-uti na
ünnep első apjainak
Április 17-én, szerd
kezdődik, április 18
7½ órakor, április
április 18-án, csütö
április 19-én, pénté
április 19-én pénté
április 19-én, péntek
dődik. Az ünnepi b
Mózes főrabbi ur
énekkar Rabetz U.
dődik közre.

— Tungus Zawis
szedés a zsidó ka
sóból jelentik: A
alakult a zsidó fr
helyicsoportja. A
résztvettek egy a
a polgári hatóság
port egyik vezető
garnizon parancsn
redes, az ismert le
között a következő
ország összes fű
mint katonai pó
hogy a zsidók köz
Kivánom, hogy a
országban olyan
zsidó hőseket én I
géert vivot harcát

— Hírontotta a
gyomorontás esete
szem Salvaoid pasz
görcs, láz, bevont
Biztos hatás, gyors

— Gyomorba
Május, görcs, puffed
kezés után 2—2 sz

15 szemet tartal

50 szemet tartal
Kapható minden g
szai képviseléstől:
tár Oradea, Str. I.

— Zsidó hatón

Uj Kelet, hogy a
leti uton szabad
pekre. Hétfőn vá
tént, amelynek é
nák a 11-ikén meg
hagyják el a h
a főrabbi: dr. Is
Alkiba (rabbi) fők
testparancsnokot,
gel fogadta és el
táza után intézk
kat szerdán délel
maga és a 11-ikén
köszönte a gene
Mint hogy a kato
hetnek az ünnepe
a zsidó polgároka
katonát meghívni

— Maimonides
A nyugati ritusu
osztálynak rendez
monidesz emlék
uccai hitközségi
zsufoóságig megf
pélyi: a templom
„Hallelujá”-jával
Deutsch Ernő f
előadásban ismer
mas és gazdago
szel Mose Main
orvosról, filozóf
nak legkiválóbb
nagy íppsal ha
Az ünnepejt a
ke zárta be.

Zs

HIREK

Először hangos változatban
GRÓF MONTE CRISTO
 főszerepekben:
ROBERT DONAT és ELISA LANDI
 Bemutatja szombati kezdettel a
SELECT MOZGO

Peszach-ünnepi istentisztelet. A Ferdinánd király-uti nagytemplomban a peszach-ünnep első apjainak imarendje a következő: Április 17-én, szerdán este ima, 7 1/2 órakor kezdődik, április 18-án, csütörtök reggel 7 1/2 órakor, április 18-án Muszaf, 10 órakor, április 18-án, csütörtök Maariv 7 1/2 órakor, április 19-én, pénteken reggel 7 1/2 órakor, április 19-én, pénteken Muszaf 10 órakor, április 19-én, pénteken Maariv 7 1/2 órakor kezdődik. Az ünnepi beszédek Dr. Weinberger Mózes főrabbi ur mondja, a megerősített énekkar Rabetz B. főkántor vezetésével működik közre.

Tungus Zawislak lengyel szabadsághős azredes a zsidó katonák hősiességéről. Varsóból jelentik: A napokban Pínskben megalakult a zsidó frontharcosok szervezetének helyi csoportja. A megalapító ünnepélyen résztvettek egy a garnizon képviselői, mint a polgári hatóságok kiküldöttei. A helyi csoport egyik vezetőjének felszólalása után a garnizon parancsnoka, Tungus Zawislak ezredes, az ismert lengyel szabadsághős többek között a következőket mondotta: „Lengyelország összes függetlenségi harcában én mint katonai parancsnok leszógezhetem, hogy a zsidók között igazi hőseket láttam. Kíváncsom, hogy az Isten adjon Lengyelországnak olyan katonákat, mint aminő zsidó hőseket én Lengyelország függetlenségéért vívott harcában láttam”.

Elrontotta a gyomrát? Hirtelen (acut) gyomorrontás esetén vegyen óránként 2-2 szem Salvaeid pasztillát, a tünetek (hányás, görcs, láz, bevont nyelv, stb.) megszűntéig. Biztos hatás, gyors gyógyulás.

Gyomorbojás ön? Gyomorégés, gyomorhajs, görcs, puffadás, stb. ellen minden étkezés után 2-2 szem Salvaeid biztosan hat.

15 szemet tartalmazó kis tubus 50 lej
 50 szemet tartalmazó üveg 150 lej
 Kapható minden gyógyszerárban és a romániai képviselőknél: „Szent István” gyógyszerár Oradea, Str. I. C. Bratianu 60.

Zsidó katonák peszachja. Megírta az Uj Kelet, hogy a zsidó katonaságot rendelték utón szabadsággal, a peszachi ünnepekre. Hétfőn váratlanul új intézkedés történt, amelyek értelmében az összes katonák a 11-ikén megtartandó esküvőig nem hagyhatják el a kaszárnyákat. Amikor erről a főbb újságírók tudomást szereztek, Glasner Aida főrabbi fölkereste Motas tábornok hadtestparancsnokot, aki lekötözött szívélyességgel fogadta és előterjesztésének meghallgatása után intézkedett, hogy a zsidó katonákat szerdán délelőtt eskessék. A főrabbi a maga és a közösség nevében hálásan megköszönte a generális szives intézkedését. Minthogy a katonák közül sokan nem érhetnek az ünnepre haza, a főbbi arra kéri a zsidó polgárokat, sziveskedjenek katonát meghívni asztalukhoz.

Maimonides-emlékünnepe Braszovban. A nyugati rítusú izr. hitközség kulturszakosztálynak rendezésében tartották meg Maimonides emlékünnepeit. Az árvaház-ucsal hitközségi tanácsstermet szerdán este zsufolásig megtöltötte a közönség. Az ünnepeket a templomi vegyeskar éneke Suker „Hallelujá”-jával nyitja meg. Utána dr. Deutsch Ernő főrabbi több mint egy órányi előadásban ismerteti a nagy tudóst, tartalmas és gazdag felépített beszédében. Beszéde Mose Maimonidesről, mint emberről, orvosról, filozófus és matematikusról. Korának legkiválóbb tudósa volt. A közönség nagy tisztséggel honorálta a főrabbi beszédét. Az ünnepeket a vegyeskar „Adon-alom” éneke zárta be.

Makacs székrekedés, vastagbélkatarus, puffadás, vértóulás, anyagcserezavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes Ferenc József keserűviz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses házi-szer.

Törvény a fajgyűlölet ellen. Newyorkból jelentik: Hoffmann, New-Jersey kormányzója a napokban életbeléptette a parlament által is felvett törvényt, amely szerint New-Jersey államban tilos a faj- és vallásellenes propaganda terjesztése. Azokat, akik ezt a törvényt megszegik, három hónaptól három évig terjedő elzárással vagy 200 dollártól 5000 dollárig terjedő pénzbüntetéssel fogják büntetni.

Nem alkalmaznak zsidót a mandzsu-kuói vasútársaságnál. A keletkínai vasútársaság, ahol 468 zsidó volt alkalmazásban, míg szovjetfenhatóság alatt állott, most az új közigazgatás, amelyet Mandzsu-kuo állam ellenőriz, egyetlen zsidót nem alkalmazott az eddigiek közül. A vasut zsidó alkalmazottait mintegy 1200 hozzátartozóikkal együtt Szovjetországra toloncolták. Az új európai munkások alkalmazását állták az orosz fehérgárdista emigráns bizottságnak, amely zsidót egyáltalán nem vesz fel.

Németország nem hajlandó kiadni Svájcban az elrabolt Jacob Salomon hírlapíróit. Bernből jelentik: A svájci szövetségi tanács a svájci területek német területre kőnszerített Berthold Jacob Salomon emigráns hírlapíró elrablása ügyében előterjesztett tiltakozó jegyzékére újabb választ kapott Bernből, amelyet Motta, a politikai reszort vezetője ismertett a szövetségi tanács ülésén. A válasz tartalmaz még nem hozták nyilvánosságra. Valószínű, hogy Németország nem hajlandó kiadni Svájcban az elhurcolt emigránsokat.

Megkezdették az észak-őrbürokráci vezéralak lázadó alkalmazottainak tárgyalását. Athénből jelentik: A hadbírósg ma megkezdte az észak-őrbürokráci arzenálok lázadó alkalmazottai büntetés tárgyalását. 228 vádlott közül 122 felett fogják ténylegesen ítélezhetni, a többiek szóbeszékben vannak.

Rövid hírek mindenünnen. A perzsa határvidéken tegnap földrengés volt, melynek következtében több mint száz lakóház összedőlt. Eddig még nem ismerik az áldozatok pontos számát. — Az indiai Karakni közelségben magánrepülőgép lezuhant. Utasai közül egyik szörnyethalt, kettő pedig súlyos sebekkel kórházba került. — Budapestről jelentik, hogy a Kékesen három centiméter friss hó van. A havaseső állandóan tart. — Május 19-től több héten át osztrák árukiállítás lesz a francia fővárosban, a francia-osztrák kereskedelmi forgalom kimélyítése céljából. Eddig 120 bécsi cég jelentkezett a kiállításra. — Az amszterdami koncentrációs táborba szállított 28 éhség-sztrájkoló kommunista a tegnap táplálékot vett magához. — A Gran Clacóert folyó harcban, amelyben Paraguay és Bolivia áll egymással szemben, újabbban Paraguay győzelméről érkezik jelentés. — Sven Hedin megérkezett a svéd fővárosba, ahol a pályaudvaron lelkesen innepelték a nagy kutatót. — A délspanyolországi Tarifa előtt zátonyra futott egy angol gőzös. Több segélyhajó ment a hajba jutott angol gőzös megmentésére. — Lengyelország délnyugati részében szélvihar pusztított, amely 150 lakóházat rombadöntött.

Tzankoff volt bolgár miniszterelnök visszakövetelt a király előjogát. Szófiából jelentik: Tzankoff volt miniszterelnök, a feloszlott nemzeti szocialista párt elnöke, manifesztumot tett közzé, amelyben követeli, hogy a hadsereg térjen vissza a kaszárnyákba és a királynak adják vissza az őt megillető jogokat. A kormánynak az a feladata, hogy új kormány kinevezésével megoldja a krízist.

Peszachi üzenet a zsidó gyermekekhez

Zsidó fiúk! Zsidó lányok!

Néhány óra múlva a széderasztalnál ültek és szépen el fogjátok mondani édesapátoknak a „Ma nistana” kezdetű kérdéseket. Édesapátok el fogja nektek mondani ezekre a kérdésekre, hogy őseink rabslolgaságban éltek Egyiptomban, a fárások kénye-kedvére kiszolgáltattva. A Mindenható akkor küldte Mózeset, aki felszabadította a zsidó népet és kivette őket a rabslolgaság házából. Negyven évig a pusztában barangolt a nép, majd elfoglalta Palesztinát, ahol évszázadokon keresztül nyugodtan és boldogan élt Izrael népe. De akkor jöttek a nagy háborúk és az őshazát elpusztították. A zsidó nép újra létezer éve simlódik a rabslolgaság házában.

És akkor a mindenható küldte számunkra új Mózesünket, Herzl Tivadart, hogy vezessen vissza minket az őshazába. De Herzl Tivadar nem puskával és fegyverrel, hanem a béke eszközeivel hirdette meg az új megváltást. Meg kell vásárolni a földet az országban élő emberektől és kiosztani azok között, akik kivándorolnak az új országba. Sok föld kell, mert sok a zsidó a szétszórtásban és sok szájak kell enni adni a földeken.

Kedves zsidó lányok és fiúk!

Amikor a széderestén ajándékot kértek apátoktól az elesent afikomen megváltásáért, jusson eszetekbe a ti új hazátok és mondjátok meg apátoknak, vegyenek részt abban a szép és nemes munkában, amelyért szülőitek annyit fáradoznak. Kérjétek az afikomenért pénzt a Keren Kajemet javára és vigyétek be az irodába, a Saguna ucca 7 szám alá, amely aztán továbbítja Jeruzsálemba, hogy sok földet vásároljanak rajta a kivándorlók számára. És ha igit csináltok, majd az Uj Keletben meg fogjuk írni, hogy mennyi pénzt adtatok afikomen megváltásáért az új zsidó országnak.

Zsidó lányok és fiúk! Peszach után várunk benneteket a Saguna ucca 7 szám alatt, a Keren Kajemeth irodájában, minden más városban pedig a Keren Kajemeth biztosságánál!

Lósana haba b. Jerusolajim:

KERTÉSZ MARTONNÉ

Snoderezünk peszachkor a Keren Kajemeth Lejiszraelnek, Peszach a felszabadulás ünnepe. Az egyiptomi rabslóghól való megszabadulást ünnepli a világ egész zsidósága. De gondol-e valaki arra, hogy mennyire szükség volna egy új megszabadulásra. Látja a zsidóság a hasonlóságot az egyiptomi rabslóghoz és a mai galuti nyomorúság között. Nem-e éppoly szomorú sorsban tengeti életét Izrael népe, mint annak idején Mieraim országában. Peszachkor különösen gondolnunk kell a megszabadulásra. A cionista mozgalom a Keren Kajemeth Lejiszrael megmutatja az utat a szabadság felé. Gondolnunk kell népünk és a magunk jövőjére, melynek biztosítéka a Keren Kajemeth Lejiszrael. Ha a Tórához hivatunk valakit a peszach ünnepén, eszébe kel jusson, hogy a zsidóság csak maga erejében bírva juthat el egy boldog ország felépítéséhez. Teljesítse mindenki kötelességét az új zsidó szabadság országával, Erec Jiszraellel szemben és snoderezzen a KKL javára.

UJ! UJ!
STEFAN ZWEIG
 A lélek orvosa 370 lap, vászonkötés 165 lej, füzve 125 lej
 Marie Antoinette 600 lap, vászonkötés 125 lej
 LEPAGE-nál Cluj. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

Szenzációs magyar husvéti műsor mátol a ROYAL MOZGÓBAN

A hindu lándzsás
 (BENGALI)

Az utolsó évek legmonumentálisabb filmsodája. Ez a supersláger, melynek eredeti külső felvételei éveik készülték és dollármilliókba kerültek egyidejűleg fut óriási sikerrel Bucuresti, Párizs, Bécs és Budapesten. Főszerepekben: Gary Cooper és a gyönyörű Kathleen Burke.
 Előadások 3, 5, 7, 9 órakor. Számozott jegyek elővételben válthatók.

Egy falusi lelkész balesete. Vasiuiból jelentik: Dumesti községben egy épülőben levő pince fala bedőlt és maga alá temette Ion Boariu lelkészt. Kettős lábtöréssel és súlyos belső sérülésekkel szállították kórházba.

Az egészségügyi miniszter inspekciós körútra. Bucurestiből jelentik: Costinescu egészségügyi miniszter inspekciós körútra utazott Buzau, Galati, Braila és Ramnicul-Sarat megyékbe.

Utazási kedvezmények Délkelet Európában és a közelkeleten. A Budapesti Nemzetközi Vásár délkelet-európai és közelkeleti látogatói a vásárigazolványok alapján a következő utazási kedvezményeket kapják: Törökországban a Chemins de Fer Orientaux Istanbul-Svilengradi vonalán 25% kedvezmény, a görög, a bulgár és a jugoszláv vasutakon, valamint Romániában a visszautazásnál 50% kedvezmény. A palesztinai és egyiptomi vasutak ugy az oda-mint a visszautazásnál 50% mérséklést engedélyeznek. A Földközi-tengeri csatlakozó hajóforgalomban ugyancsak jelentős kedvezmények állnak rendelkezésre. — Magyarországon a kedvezmény ugy az oda-mint a visszautazásnál külön-külön 50%. Budapestről az utazás a kedvezmény igénybevételével bármely irányban folytatható. — A vásárigazolvány alapján Magyarországra vizum nélkül lehet beutazni (utólagos vizum P. 250). Romániában pedig vizum nélkül átutazásra jogosít. Részletes felvilágosítás, valamint vásárigazolványok a vásár tb. képviselőinél és az összes nagyobb utazási irodákban kaphatók.

Tíz millióval emelkedett a cluji vámvivat bevétel. Az 1934-35-ik költségvetési évben a cluji vámvivatall különözö illetékekből és pénzbüntetésekéből összesen 80 millió 849 ezer 751 lej szedett be. A megelőző költségvetési évben az összes bevétel csak 70 millió 528 ezer 562 lej volt. Behozatall vámvilletékben 42 millió 219 ezer 962 lej vettek be, az 1933-34 költségvetési évben 41 millió 889 ezer 739 lej. Kiviteli vámvilleték mindössze 52 ezer 855 lej volt, szemben a megelőző évi 79 ezer 485 lejjel. Kontingentálási illeték címén az elmúlt költségvetési évben 13 millió 658 ezer 228 lej folyt be, amil lényeges emelkedést jelent az 1933-34-ik évi 5 millió 679 ezer 115 lejhez képest. A bevétel többi fontosabb tételei között szerepelnek: fogyasztási adó 2 millió 311 ezer 814 lej, luxus- és forgalmiadó 15 millió 604 ezer 567 lej. Az 1932-34 évben kivetett pénzbírságokból 1 millió 612 ezer 894 lej.

Uzemben levő, géperőre berendezett
MOSÓDA
 családi okok miatt
SURGÓSEN ELADÓ
 Cim a kiadóhivatalban

Zsidók! Snoderozzatok peszachkor a KEREN KAJEMETH LEJISZRAELNAK

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ta- plát. No. 224
10. Telefon.
Havonta 100,000
Évre 600,000
Földre: Havonta
félre 12, egészé-
detések díjszabás
KELET az erdei
dóság egyetlen p
Cikkeink utányor
rás megjelöléséve

PÉS
Irta: GÁ

A kétvázadós a hosszú egyiptom tével a zsidó nép matás országából, hesse magát eljöv lási berendezkedés gasorsból való ki lelki és fizikai reg A Biblia és kome adnak arról a mé hosszú elnyomatás taszitotta. A zsidó dekadenciája érthe ha ismerjük azt a kel szemben Miczra tartóik alkalmazta lenné tették életét, kalmazott rettenet a zsidó nép megse fiugyermekek legy jobban az egyiptom fokát. Ezzel szem Tóra kinyilatkoztat vényei közé számít Ismerjük a faradi teket, amelyek a kinzásokat is osztá dó népek. Régen királyságát, elfelejt aki az egyiptomi ne tette meg racionál hála ezzel szemben log esetet ismerünk történelmében — az megvontak minden gatták őket fizikai Mózes isteni küldet való kivonulás utol felszabadulásig, am ekkor sem hittek.

A zsidó nép szab rőben eltér attól a más népek és nemz veznek. Áldozni a szaállítani a vallásá dönteni a bálványir volt az első jelszó, szabadsulást kísérté által és ezen keresz gát, mert az erkölcs a vallásparancsokat etikai erje tudta c rabbinček eltávol zetes órájában hála ezere felszaporodó badság nem az emb lye zabolátlanságát nem az isteni para teljesíthetésében, ille lehetőségében nyer erkölcsi megújulás badság.

A pszach-lakoma rendelt Hagada poé talma ma is eleven é vetit élénk. Nem szor gada szerzőjének az a „Minden generációba megsemmisítésünkre ban bezonyosodott nem tapasztalja ezt szomorú igazságot a zsidó polgára csak vagy Németország A rosszul értelmezett a meghamisított önz formán termeli ki zsidó nép megsemm meket. És csodálato karriert jelent az an jelszavainak propa becsmerléssel és pr ugynevezett kulturá litikai sikert elérni. Örök intő példak a pszach magasztó

A berlini sajtó aggodalma

(Első oldali cikkünk folytatása)

alsóbához hajtatott. A miniszterelnök bejelentette a törvényhozásban, hogy rövid tájékoztatást ad Stresáról. Neville Chamberlain kincstári kancellár előterjesztette állampénzügyi expozéját és a költségvetési előirányzatot. Kedvező képet festett a helyzetről, majd bejelentette a kisjöveldmek adójának némi leszállítását és a köztisztviselők évekkel ez előtt csökkentett fizetésének régi nivóra való felemelését. A költségvetés így 740 millió fonttal kiegyenlített, noha a hadsereg, haditengerészet és légi flotta kiadásai lényegesen magasabbak, mint az előző költségvetési évben. Újabb londoni jelentés szerint lehetséges, hogy Macdonald nyilatkozata a stressai eredményekről csak ma hangzik el.

Genf, április 16. A népszövetségi tanács ma délelőtt 11 órára kitűzött ülését délutánra halasztották. Addig a delegátusok között tovább folynak a tárgyalások, hogy a hozandó határozati javaslatban megegyezés jöjjön létre.

London, április 16. (Rador.) A Reuter jelentése szerint a népszövetségi tanácsülés délelőtti ülésének elhalasztását az előadó személyének megválasztása körül keletkező nehézségek okozták, illetve 3 előadó kell választani, akiknek meg kell szerkeszteniük a határozati javaslatot. A dán delegátus elutasította magától ezt a szerepet, sőt Dánia Németországot elítélő határozathoz nem is akar hozzájárulni. Valószínű, hogy Bruce ausztriai kiküldött lesz az ügy előadója.

Berlin, április 16. (Rador.) A német sajtó attól tart, hogy az európai politika jelenleg Németország nélkül fejlődik, ha nem Németország ellen. A Völkischer Beobachter ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy Európa nem létezhet Németország nélkül és remélhetőleg a Genfben összegyűlt államok számot fognak vetni azzal, hogy a politikai atmoszférának minden új feszültsége még nehezebbé fogja tenni azt az egyetértést, amelyet a stressai konferencia olyan szükségességek tart.

Genf, április 16. (Rador.) A Reuter közli, hogy a délelőtti ülés elhalasztása után Franciaország elhatározta, hogy a német fegyverkezést elítélő francia javaslatot közvetlenül a népszövetségi tanács elé terjeszteni, nem várva meg 3 előadó kiküldését, Franciaország ezzel lemond a szokásos eljárás formáitól. A Havas-ügynökség szerint a határozati javaslatot a franciák igen éles hangon szerkesztik meg és Németország politikai elítélését fogja kimondani.

Csak az adó tizszázalékát lehet bonokban fizetni

Bucuresti, április 16. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a b) c) d) e) szériákba tartozó kincstári bönökkel, amelyeknek érvénye 1936 március 31-ig meghosszabbítást nyert, az egész év folyamán fizethető adó, vagy illeték, azonban csak a fizetendő összeg tíz százaléka. A többi készpénzben kell kifizetni. Azoknak, akik ilyen módon fizetik adójukat, nem jár az az 5 százalékos adóelengedés, amelyben mindazok részesülnek, akik a negyedév első felében készpénzben kifizetik adójukat.

Munkában a Tűzkereszt

Párizs, április 16. A Tűzkereszt jobboldali szervezete több tagja tegnap éjjel behatolt a szocialista federáció helyiségébe és szétrombolta annak berendezését és irattárát. Ket- tot közülük letartóztatottak.

Németország hadi- készenlétben

Párizs, április 16. A Le Main szerint Németország jelenleg 3700 repülőgép felett rendelkezik, amelyeknek számát 16.000-re akarják felemelni. Nyárig a német hadsereg létszáma 900.000 főnyi lesz, ehhez járul még ugyanennyi ember, akik különböző katonai szervezetekben működnek. A német flotta — orosz jelentés szerint — 101 hadihajóból és 22.600 tengerészből áll.

Hó és eső az egész országban

Bucuresti, április 16. A legutóbbi napokban majdnem az egész országban kiadós eső esett, amely jótékony hatással volt a mezőgazdaságra. Egyes vidékeken már szárazság mutatkozott a száraz szelek következtében, másutt a vetésekkel a március végi havazás miatt elkéstek. A tengeri csak husvét után lesz elvethető. Mun-

téniában a vetési munkálatok már folyamatban vannak.

Bucurestiben két napja szakadatlanul esik. Predeálon egynapi hideg eső után ma havazni kezdett. A hó 30 cm. magasságra emelkedett. A hőmérséklet 0 fok alá esett. Néhány telefon- és távírvonal is megrom- galdott a havazás miatt.

Könnyíteni akar a kormány a devizarezsimen

Bucuresti, április 16. A kormány gazdasági bizottságának mai ülésén Tatarescu elnökölt és megjelent Dumitrescu bankkormányzó is. A devizaproblémával foglalkoztak, amellyel kapcsolatban Manolescu Strunga tartott expozé az importról és exportról az év első három hónapjában és kifejtette, hogy az eddigi rendszeren bizonyos változtatások szükségesek, amelyek a kivittelt fokozni lesznek hivatva. Ezért

ki akarja terjeszteni a kompenzációs rendszert és minél nagyobb szabadságot akar adni az autorizált bankoknak a szabad devizák forgalmának lebonyolításánál, miután a Nemzeti Bank megkapja a részére megállapított devizakvótát. A kereskedelmi miniszter javaslataihoz a pénzügyminiszter és a bankkormányzó megjegyzéseket fűzött, mire elhatározták, hogy a vitát a legközelebbi ülésen folytatják.

Meghalt Panait Istrati

Bucuresti, április 16. (Az Uj Kelet tud.) Távírti jelentés számol be arról, hogy reggel hét órakor Bucurestiben a Paleologu uccai lakásán meghalt Panait Istrati, a világhírű román író. A román irodalom egyetlen világviszonylatban is elismert nagysága szál vele sirba és rendkívül hányatott, mely szenvedésekkel és emberi tragikummal árkolt élet utolsó fejezete záródik le Panait Istrati korai halálával. Élete valamennyire a Jack Londonéhoz hasonlított, azzal a különbséggel, hogy Panait Istrati jóval mélyebben merített a szenvedések és megpróbáltatások keserű vizéből, anélkül, hogy osztályrészese lett volna annak a jólétnek és nyugalomnak, amely a világhírnév megszerzése után Jack Londont övezte.

A brailai kikötő alvilágában született meg Panait Istrati. Apja görög volt és kikötő munkás, anyja félig török, félig román leszármazású. A kikötőváros alvilági erkölcei között töltötte el gyermekkorát Panait Istrati, lelki és szexuális szempontból egyaránt abnormis életet élő figurák képezték környezetét. A Kira Kiralinában, amely világhírnevét megalapozta, hihetetlen erővel és realizmussal rajzolta meg ezt a világot, amelyben élt, amelyen keresztül tanulta megismerni az embereket, az életet. Kora ifjúságában elcsavargott hazulról, bejárta a Közelkeletet, volt uccai árus, kikötőmunkás, beteges hajlamu török kényurak kedvence és bűnözők, fegyencek barátja. Később visszakerült Romániába és Brailában, hol mint hordár, hol mint hajófestő kereste kenyerét. Ertelmessége, nyelvismeretei és baloldali beállítottsága az akkor szárnyait bontogató román szociáldemokrata pártba vitték, melynek egy időn keresztül brailai titkára volt. Működéséhez kikötő munkások sztrájkmozgalmának megszervezése fűződött. Később lapudósító lett, majd politikai tevékenysége miatt meggyűlt a baja a hatóságokkal, mire ismét kezébe vette a vándorbotot. A legkülönbözőbb foglalkozásokkal kereste kenyerét, országról-országra vándorolt, közben tudóbajt kapott és a nizzai közokrházban, ahol ápolták, késsel felmetsette nyakát. Megmentették az életnek. A kórházi ágyról irt levelet Romain Rollandnak, röviden feltárta előtte odisszeját és mellékelte a Kira Kiralina francia nyelvű kéziratát.

Romain Rolland-t megdöbbentette az ismeretlen munkás valóságát, alakjainak elevensége, emberi és lélektani mélysége. Egy új Gorkijként fedezte fel és segítette hozzá ahhoz, hogy a Kira Kiralina kiadásá-

val neve egy csapásra ismertté legyen az egész világon. A regény a világ minden nyelvén megjelent és általános elismeréssel találkozott. Baloldali gondolkodása miatt szülőhazájában ezután sem igen jöszem- nérték és a jobboldali sajtó nemcsak politikai beállítottságát, hanem tiszta román származását is szemérettelvetette. Istrati Szovetországra ment és ott élt egy darabig, szkeptikus és kritizmusra hajló természetű nem igen tudott beletörődni az ottani állapotokba. Panait Istrati nem volt pártember, nem tudta magát a párt-mindenhatóság gondolatának magát alávetni és amikor egykori szociáldemokrata társai fölött marasztaló ítéletet mondott ki a szovjetbiroság, eszalódotan, önmagával meghasonlottan hagyta el Orosz- országot.

Visszajött Romániába. És megfigyelőként vett részt az emlékezetes lupeni megszűlés perének tárgyalásán. Már annak idején suttogni kezdtek, hogy Panait Istrati jobbra kanyarodott és egyebek között személyes kapcsolatokat tart fenn Vaída Sándorral, az akkori belügyminiszterrel. Később tudóbjaja ismét elhatárol- sodott rajta és ágyhoz segezte. Két másik könyve: a Perlmutter család és a Baragan bogáncsai nem hozták ugyan meg a Kira Kiralina áttűtő sikerét, de ugyancsak több nyelvre lefordítva megjelentek és szükös megélhetést biztosítottak a beteg író számára, aki élete utolsó szakaszában román jobboldali csoportokkal lépett érintkezésbe és legutóbb a Stelescu volt gárdista képviselő lapjában, a Cruciada Romanismuluiban jelentette meg kissé zavaros ideológiai felfogást visszatükröző cikkeit. Ötven éves korában halt meg.

— Dr Goldenberg Pál Bucurestibe költözik. Cluj egyik neves ideggyógyosa, dr Goldenberg Pál, a közeljövőben Bucurestibe költözik, ahol folytatni fogja működését. A jeles ideggyógyászt távozásra alkalmával a „Paul Ehrlich” orvosegyesület bankett keretében bucsuztatta. A banketten számos felkőszöntő hangzott el. A kartársak melegen bucsuztak a kőtűnő kollegától, aki orvosi körökben éppen olyan népszerű volt, mint páciensei között. Dr. Goldenberg Pál megindultán köszönte a szeretet és barátságának szép megnyilatkozását.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomdája Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Dunai egyezmény

Már az orosz-francia biztonsági egyezmény olyan faif accomplit teremtett Európában, amelyen a stressai értekezlet eredménye keveset változtatható.

Ha ezt az egyezményt követni fogja a csehszlovák-orosz és a francia-orosz egyezmény is, akkor bizonyos mértékben már irrelevánsá válik, hogy Anglia csatlakozni fog-e az európai biztonság garantálásához, vagy pedig kivonja magát alóla.

Genfben az egységes békefront meg fog születni most már s ez a front lesz olyan erős, hogy elvegye kedvét a Harmadik Birodalom pirónaiakusainak egy újabb vérfürdő megrendezéséért.

Az igazi európai biztonság azonban mégsem képzelhető el egy komoly, jól megalapozott dunai egyezmény nélkül, amelyben a kizárólagos államain kívül benne kell lennie Ausztriának és Magyarországnak is.

Most már ne mőkéségek, hogy ez az egyezmény, a dolgok kényyszerének hatása alatt, rövidesen épügető alá kerül, mint a francia-orosz és a csehszlovák-orosz preventív szerződés.

Kisebbségi sorsunk szemszögéből nézve ez a dunai egyezmény minden egyezmények között a legkomolyabb jelentőségű számunkra. Mert nemcsak gazdasági téren jelentene fel- lélegzést, hanem kisebbségi életünknek is mai nyomorúságából való felszabadulása te- kintetében is. A dunai egyezmény létrejötte elképzelhetetlen egy újabb, a békeszerződés- sekben precízizított klauzuláknál is precíz- zebb kisebbségi szerződés létrejötte nélkül.

A Duna-medencében számos kisebbségi nép él, akiknek sorsát biztosítani kell, mert a biztosítás nélkül nem képzelhető el Európa és főleg a francia orientációt követő államok biztonsága.

A békének nemcsak az egyes államok között kell biztosítottat lennie, hanem az egyes államok keretein belül élő népek számára is, amelyet viszont egyes többségi elemek gyűlölködései és elnyomási politikái egyáltalán nem biztosít, sőt ellenkező lépten-nyomon felborítja azt.

Párizsban is érzik és tudják ezt és ez érthető, hogy siettetik a dunai egyezmény megkötését, amelyhez Magyarország hozzájárulása elengedhetetlen, de amelyhez Magyarország csak abban az esetben járulhat hozzá, ha az utódállamokban élő kisebbségek jogai teljes mértékben garantálva lesznek.

Dolgozik a vaidista-frakció

Bucuresti, április 16. A Vaida-frakció bu- curesti vezérei D. R. Ioanutescu lakásán értekezletet tartottak és az új párt szervezési munkálatairól tanácskoztak. A szűnido alatt a vezérek vidékre utaznak és előkészítik a vidéki delegátusok kiküldését a május 5-én Bucurestiben tartandó országos értekezletre, amelyen Vaída is résztvesz.

A nemzeti parasztpárt kongresszusa

Bucuresti, április 16. A Dreptatea kö- zli, hogy a nemzeti parasztpárt április 22-23. országos kongresszusának napirendje a következő lesz: A főtitkár jelentése a párt belső ügyeiről, a parlamenti csoport elnök beszámolója, a pártprogram vitája, párttaktika megállapítása, a végrehajtó bizottság megválasztása és különböző in- ványok.

Borzalmas ciklon Indiában

Bombay, április 16. Chittagong vidék félelmetes ciklon pusztított. Fél óra alatt 1.300 ház dőlt össze. A chittagong-i iskolát a vihar felemelte és 50 méterny- taiálták meg annak berendezését. Az emb- áldozatok száma is rendkívül jelentékeny.

